

Projekt řízení rozpočtů obcí pomocí controllingových nástrojů

Bc. Jaroslav Sláčík

Diplomová práce
2005

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta managementu a ekonomiky

Ústav podnikové ekonomiky

akademický rok: 2004/2005

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: Bc. Jaroslav SLÁČÍK

Studijní program: N 6208 Ekonomika a management

Studijní obor: Podniková ekonomika

Téma práce: Projekt řízení rozpočtů obcí pomocí controllingových nástrojů

Zásady pro vypracování:

- 1. Definujte ideu a hypotézu projektového řešení.**
- 2. Konfrontujte záměr ideje a hypotézy, dostupné literární prameny spolu se zpracovávanou analýzou k podpoře projektového řešení.**
- 3. Zpracujte syntézu poznatků vyplývajících z bodu 2.**
- 4. Formulujte diagnózu projektu jako určující východisko pro adresné rozpracování projektu.**
- 5. Zpracujte projekt řízení rozpočtů obcí s využitím controllingových nástrojů.**
- 6. Posudte možná úskalí vyskytující se v projektu.**
- 7. Prezентуйте a zdůvodněte efektivnost daného projektového řešení spolu se závěrečnými doporučeními pro obce.**

ABSTRAKT

Abstrakt česky

Jednou z možností jak dosáhnout vysoké efektivity hospodaření prakticky jakéhokoliv subjektu je využít controllingu a jeho nástrojů. Cílem této diplomové práce je implementovat controllingové nástroje do veřejné správy, a to konkrétně na řízení hospodaření obcí. Stěžejním cílem práce je na základě analýzy rozpočtů obce vytvořit vhodné controllingové nástroje, které bude možné snadno zabudovat do stávajícího systému financování obce, a které tak napomohou zefektivnit nejen finanční plánování, ale také celkové hospodaření obce, a tím také zvýšit transparentnost hospodaření obce s veřejnými zdroji nejen směrem k občanům, ale také ostatním státním institucím.

Abstrakt ve světovém jazyce

Using the controlling is the one of the possibilities how to reach higher economy effectiveness of any business subject. The main task of this diploma thesis is the controlling implementation into the economy of the municipality. Pivotal aim of this student thesis is to create appropriate controlling instruments based on municipality budget analysis that will be possible to built in current municipality financial rules and procedures. These controlling instruments should help the municipality not only how to effective plan their budgets but also how to control all municipality economy. Using controlling instruments is easy way how to increase the public expenditures transparency.

Touto cestou bych chtěl poděkovat Ing. Vlastimilu Zemanovi za odborné vedení mé diplomové práce. Děkuji především za poskytnuté informace, připomínky a cenné rady.

Zároveň chci poděkovat paní Stanislavě Zádrapové za čas a ochotu, kterou mi věnovala a za poskytnutí cenných informací a popřát zastupitelstvu obce Pozděchov pevné nervy a hodně úspěchů v jejich další činnosti.

OBSAH

OBSAH.....	3
ÚVOD.....	6
I. TEORETICKÁ ČÁST.....	8
1 CONTROLLING.....	9
1.1 KOŘENY CONTROLLINGU	9
1.2 CONTROLLING, CONTROLLER A JEHO FUNKCE	9
1.3 POŽADAVKY NA SYSTÉM CONTROLLINGU	11
1.4 FINANČNÍ CONTROLLING.....	11
1.5 BUDOUCNOST CONTROLLINGU	15
2 ÚZEMNÍ SAMOSPRÁVA	17
2.1 CHARAKTERISTIKA ÚZEMNÍ SAMOSPRÁVY	17
2.2 PŘEDPOKLADY PRO FUNGOVÁNÍ ÚZEMNÍ SAMOSPRÁVY	18
3 OBEC	20
3.1 CHARAKTERISTIKA OBCE	20
3.2 OBEC JAKO ZÁKLADNÍ ČLÁNEK ÚZEMNÍ SAMOSPRÁVY	20
3.3 FUNKCE OBCE.....	21
3.4 DRUHY OBCÍ.....	21
3.5 POSTAVENÍ OBCE.....	22
3.6 ZABEZPEČOVÁNÍ VEŘEJNÝCH STATKŮ OBCEMI	23
3.7 SPOLUÚČAST OBČANŮ NA ŘÍZENÍ OBCE	24
3.8 MAJETEK OBCE.....	24
4 VYŠŠÍ STUPNĚ ÚZEMNÍ SAMOSPRÁVY	26
4.1 KRAJE JAKO SUBJEKTY VYŠŠÍHO STUPNĚ ÚZEMNÍ SAMOSPRÁVY	26
4.2 KRAJ	26
4.3 SAMOSTATNÁ PŮSOBNOST KRAJE	27
4.4 STÁTNÍ SPRÁVA JAKO PŘENESENÁ PŮSOBNOST KRAJE	28
4.5 MAJETEK KRAJŮ	28
4.6 VZTAHY OBCE A KRAJE.....	29
5 ROZPOČET.....	30
5.1 CHARAKTER ROZPOČTU OBCE A KRAJE	30
5.2 PŘÍJMY ROZPOČTU	32

5.2.1	Nedaňové příjmy	32
5.2.2	Přijaté dotace	33
5.3	VÝDAJE ROZPOČTU.....	33
5.3.1	Kapitálové výdaje	34
II.	PRAKTICKÁ ČÁST	35
6	PŘEDSTAVENÍ OBCE POZDĚCHOV	36
6.1	ZÁKLADNÍ ÚDAJE O OBCI	36
6.2	HISTORIE POZDĚCHOVA.....	36
6.3	KRAJINA, VODSTVO, ZELENĚ.....	37
6.4	BYDLENÍ, UBYTOVÁNÍ	37
6.5	HOSPODÁŘSTVÍ	37
6.6	OBČANSKÁ A TECHNICKÁ VYBAVENOST	38
6.7	KULTURNÍ A SPORTOVNÍ ČINNOST	38
6.8	ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ.....	38
7	ORGANIZAČNÍ STRUKTURA OBCE.....	39
8	ANALÝZA ROZPOČTŮ A HOSPODAŘENÍ OBCE POZDĚCHOV V LETECH 2001-2004.....	41
8.1	ANALÝZA ROZPOČTU A HOSPODAŘENÍ OBCE POZDĚCHOV V ROCE 2001.....	41
8.2	ANALÝZA ROZPOČTU A HOSPODAŘENÍ OBCE POZDĚCHOV V ROCE 2002.....	47
8.3	ANALÝZA ROZPOČTU A HOSPODAŘENÍ OBCE POZDĚCHOV V ROCE 2003.....	53
8.4	ANALÝZA ROZPOČTU A HOSPODAŘENÍ OBCE POZDĚCHOV V ROCE 2004.....	59
8.5	CELKOVÉ ZHODNOCENÍ HOSPODAŘENÍ OBCE V OBDOBÍ 2001 – 2004	65
9	PROJEKTOVÁ ČÁST.....	68
9.1	STŘEDNĚDOBÝ FINANČNÍ PLÁN OBCE	68
9.1.1	Splátkový kalendář úvěru u Komerční banky	69
9.1.2	Splátkový kalendář minimálních splátek půjčky od firmy IMOS Zlín	69
9.1.3	Splátky podílů za budovu kravína	70
9.1.4	Splátky závazku vůči sdružení obcí VSACKO	70
9.1.5	Splátka Státnímu fondu životního prostředí.....	71
9.1.6	Úhrada druhé půjčky od firmy IMOS Zlín.....	71
9.2	DLOUHODOBÝ STRATEGICKÝ PLÁN.....	72
9.3	ZPRÁVA CONTROLLERA	73

9.3.1	Zpráva controllera věnovaná daňovým příjmům obce určená pro starostu, finanční výbor a zastupitelstvo obce.....	74
9.3.2	Zpráva controllera věnovaná daním a poplatkům z vybraných činností a služeb obce určená pro starostu, finanční výbor a zastupitelstvo obce.....	75
9.3.3	Zpráva controllera věnovaná provozu obecního vodovodu určená pro starostu, finanční výbor a zastupitelstvo obce.....	76
9.3.4	Zpráva controllera věnovaná odpadovému hospodaření obce určená pro starostu, finanční výbor a zastupitelstvo obce	77
9.3.5	Zpráva controllera věnovaná činnosti místní správy obce určená pro starostu, finanční výbor a zastupitelstvo obce.....	77
9.3.6	Zpráva controllera věnovaná hospodářské činnosti obce určená pro starostu, účetní obecního úřadu, finanční výbor a zastupitelstvo obce.....	78
ZÁVĚR.....		81
SUMMARY.....		83
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY		84
SEZNAM OBRÁZKŮ		86
SEZNAM TABULEK.....		87
SEZNAM PŘÍLOH.....		89

ÚVOD

Podobně jako všechny střeoevropské země, tak také Česká republika je poznamenána politickými a hospodářskými změnami z počátku posledního desetiletí minulého století. Až tyto změny daly skutečný impuls podnikání. Každá vláda ve svém programu má zakomponovanu podporu podnikání a snižování nezaměstnanosti, ne ve všem se však těmto vládám fakticky daří svá slova realizovat. Legislativní rámec pro podnikání ani funkce soudů nejsou u nás právě vzorem dokonalosti. Prakticky každý z nás ze své praxe jistě zná případy, kdy se soudní spory soudcům nedaří vyřešit řadu měsíců nebo dokonce let. Rovněž daňový rámec, i přes postupné snižování daňových sazeb, je u nás stále ještě velmi tvrdý a je bezesporu jednou z příčin proč růst naší ekonomiky není takový jaký bychom si všichni přáli. Tedy takový, kterým bychom se co nejrychleji mohli přiblížit v životní úrovni obyvatel vyspělým zemím Evropy, ke kterým nepochybně směřujeme. Je zřejmé, že přechod k tržnímu hospodářství znamená celkovou změnu v chování firem ať už poskytujících služby nebo vyrábějících výrobky, zákazníků a v neposlední řadě také státu a jeho institucí.

To vše tedy znamená, že se nejen firmy musí učit budovat si svoji pověst, jak snadno ji mohou ztratit a těžce ji pak znovu získávat. Jde také o prestiž vlády, Parlamentu, veřejné správy a jejich institucí. Státní správa má na rozdíl od podnikatelských subjektů obrovskou výhodu. Zatímco neprosperující a špatně hospodařící firma může zaniknout, veřejné instituce musí fungovat. Otázkou však zůstává zda je možné docílit toho, aby i veřejná správa dokázala fungovat efektivně, tak jako některé firmy. Jak omezit korupci a úplatky, ale také byrokracii, která je stále ještě doménou veřejné správy, jak tedy zjednodušit, zrychlit a zefektivnit výkon veřejné správy směrem k občanovi?

Já osobně jsem přesvědčen, že jedinou správou cestou je zvýšit transparentnost hospodaření s veřejnými zdroji, stanovit jednoznačná pravidla pro získání státních zdrojů, ať již ve formě dotací nebo jiných. Přehlednost, jednoduchost a průhlednost hospodaření se státními prostředky a možnost kontroly je dle mého soudu jedinou možnou cestou jak zlepšit hospodaření ve veřejné sféře. Jednou z možností jak dosahovat efektivního hospodaření jakéhokoliv subjektu je využít controllingu a jeho nástrojů. I v našich podmínkách je však dnes patrné, že controlling již není pouze módním trendem, ale skutečně nástrojem, který umožňuje lépe hospodařit s finančními prostředky. Controlling už tedy není pouze výsadou velkých zahraničních firem, ale i stále větší procento českých malých i středních firem implementuje controllingové nástroje do svých řídicích struktur.

Cílem mé diplomové práce je implementovat controllingové nástroje do veřejné správy, a to konkrétně na řízení rozpočtů obcí. Svou diplomovou práci jsem se rozhodl aplikovat na obec Pozdřechov, jejíž jsem občanem a mám k dění v této obci blízký vztah. Vím však, že controlling veřejné správy je na počátku vývoje. S určitou nadsázkou by se dalo říct, že je teprve „v plenkách“. Já bych se však i přes možná úskalí chtěl pokusit o to, jak pomocí controllingu řídit hospodaření obce. Stěžejním cílem bude na základě analýzy rozpočtů a hospodaření obce vytvořit správu controllera. Součástí této správy bude tvorba ukazatelů, které budou demonstrovat to jakým způsobem obec hospodaří, tedy jak se jí daří realizovat svůj naplánovaný rozpočet v porovnání se skutečností. Na základě výsledků rozpočtového hospodaření by se pak každoročně měl upravit střednědobý a dlouhodobý finanční i strategický plán obce. Vlastní ukazatele budou navrženy tak, aby bylo možné v budoucnu co nejpružněji reagovat na možné výkyvy. Tato mnou vytvořená správa controllera by se měla stát podkladem pro efektivnější plánování záměrů obce v střednědobém a dlouhodobého horizontu.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 CONTROLLING

1.1 Kořeny controllingu

Za kolébku controllingu můžeme považovat Spojené státy americké, především pak firmu General Electric, která jako první ve svém podniku zavedla funkci controllera. Tehdy však náplň práce controllera byla odlišná než je dnes. Jednalo se především o sběr dat.

Do Evropy se controlling rozšířil až po druhé světové válce, a to do Německa. Němci patří dnes, ke státům s velmi dobře propracovaným controllingovým řízením. V našich podmínkách se ve své době nejvíce controllingu přiblížil Tomáš Baťa se svým dokonale propracovaným systémem vnitropodnikového řízení, které dle mého soudu dodnes nebylo překonáno a i dnes funguje jako inspirace pro řadu moderních podniků.

Controlling v podobě jak ji známe dnes se v ČR objevil až po roce 1989. Motorem zavádění controllingu byly především firmy se zahraničním kapitálem, které sebou přinesly potřebné know-how. Odsud se pak controlling rozšířil i do ostatních firem. Už dávno však neplatí, že by controlling byl pouze výsadou výrobních firem. Význam controllingu vzrostl na tolik, že je dnes již uplatňován také v pojišťovnictví, bankovníctví, obchodních společnostech i neziskových organizacích. V posledních letech se začínají objevovat pokusy o implementaci controllingu do struktur veřejné správy.

1.2 Controlling, controller a jeho funkce

Controlling je ve své podstatě soubor činností, které využívají nejrůznější nástroje a metody k dosažení podnikových cílů, a tím docílit vysoké efektivnosti a konkurenceschopnosti dané společnosti. Controlling v sobě integruje řadu podnikových aktivit, jako je účetnictví, nebo podnikové plánování.

Jádrem controllingu je na budoucnost orientované systematické řízení podle cílů, porovnávání plánovaného stavu se skutečností, analytická práce zaměřená na diagnózu tendencí a budoucích výsledků a na hledání způsobu jak je žádoucím způsobem ovlivnit. O controllingu je možné mluvit až tehdy, má-li podnik ucelený a koordinovaný systém pro plánování, kontrolu a informační zabezpečení k podpoře vedení, který zajišťuje plnění celého souboru uvedených úkolů. Controlling sám problémy podniku neřeší, vede k tomu, že problémy jsou přehlednější a umožňuje snáze dosáhnout celopodnikových cílů.

Controlling je možno s určitou nadsázkou považovat za firemní filosofii, podnikovou kulturu, se kterou je nutno se s totožnit. Až po té co si zaměstnanci tuto filozofii osvojí, je možné, aby controlling správným způsobem fungoval.

Controller je osoba, která je odpovědná za dosažení vytyčených cílů. Controller plánuje a koordinuje jednotlivé podnikové cíle a stanovuje postupy jak vytyčených cílů dosáhnout. Nelze však veškerá rozhodnutí nechat pouze na controllerovi. Dá se říct, že úspěšné fungování controllingu, závisí na spolupráci manažera s controllerem. Za základní činnosti controllera lze považovat následující činnosti:

- koordinace dílčích cílů a dílčích plánů i organizaci do budoucna zaměřeného výkaznictví, které přesahuje rámec podniku;
- zajištění potřebných služeb při zabezpečení dat a informací;
- starost o transparentnost strategie, výsledku, financí a procesu, což přispěje k vyšší hospodárnosti;
- moderace a tvorba hledání cíle, plánování a řízení tak, aby mohl nositel rozhodovacích pravomocí náležitě jednat
- vytváření a udržování systému controllingu. [5]

Z uvedených činností, je patrné, že funkce controllera je velmi významná a odpovědná, kterou nelze vykonávat bez podpory vedení firmy. Člověk na pozici Controllera musí mít veškeré odborné, metodické i sociální kompetence proto, aby byl schopen svoji roli efektivně plnit. Jak již jsem se zmínil manažer a controller musí spolu úzce spolupracovat. Je třeba, aby se efektivně využily schopnosti, jak manažera, tak také controllera. Způsob jak ideálně rozložit jednotlivé kompetence dokládá následující obrázek.

Controller	Manažer
Kordinuje základy plánování a rozhodování. Je manažerem procesu tvorby rozpočtu.	Plánuje hodnoty rozpočtu, cíle podnikových výkonů a opatření k dosažení cílů a provádí rozhodnutí.
Periodicky informuje o výši a příčinách odchylek od cíle.	Stanoví nápravná řídicí opatření při odchylkách od cíle.
Periodicky informuje o změnách v podnikovém okolí.	Vyvíjí činnost a reaguje, aby se cíle a opatření přizpůsobily měnícím se podmínkám okolí.
Nabízí podnikohospodářské poradenství.	„Kupuje“ podnikohospodářské poradenství.
Tvoří podnikohospodářské metodiky a nástroje a koordinuje rozhodnutí.	Vytváří předpoklady pro řízení podniku, které je orientované na cíl.
Spolupodílí se na vývoji podniku.	Řídí s orientací na cíle a využívá při tom plánování a kontrolu.
Je navigátorem a poradcem manažera.	Chápe controllera jako nutného partnera v procesu řízení.

Obr. 1. Rozdělení úloh a zodpovědnosti mezi controllera a manažera [1]

1.3 Požadavky na systém controllingu

Minimální systém controllingu musí zahrnovat:

- Systém podnikového plánování a kontroly,
- Manažersky orientované účetnictví,
- Informační systém (výkaznictví) s dostatečnou vypovídací schopností. [8]

Toto jsou základní požadavky, aby controlling mohl úspěšně fungovat. Proto zavedení těchto požadavků je nezbytné. Taková přeměna se ovšem bez podpory podniku nepodaří. Vytvoření systému controllingu se musí zpravidla opírat o externí poradce.

1.4 Finanční controlling

Finanční controlling představuje subsystém podnikového controllingu, jehož cílem je zajišťování finanční rovnováhy podniku. Funkčnost finančního controllingu je dána, podobně jako je tomu u celopodnikového controllingu, kvalitou používaných controllingových nástrojů. [8]

1.4.1 Úkoly finančního controllingu

Přesto, že nejde vždy funkce právě finančního controllingu detailně rozdělovat, respektive samotné funkce se vzájemně prolínají a jejich jednoznačné roztřídění bude v praxi činit problémy, lze souhlasit s těmito základními úkoly, respektive oblastmi, kterými se bude právě finanční controlling zabývat :

- *získávání* finančních zdrojů, které podnik získává především ze své činnosti či z kapitálových trhů,
- *správa* finančních zdrojů vyplývá z existence okamžitě nevyužitelných zdrojů, které jsou jakousi rezervou likvidity, kterou je nutno spravovat,
- *užití* finančních zdrojů je řízeno především požadavky na prioritní a v časovém i objemovém sledu použití zdrojů s ohledem na aspekty zákonné, sociální, ekonomické v případě existence vzácnosti finančních zdrojů. [2]

Pravdou je, že controlling nemusí a většinou ani nemá rozhodovací pravomoci, ale na druhé straně minimálně může svými výsledky, pokud je o ně zájem, správné rozhodnutí podpořit. Všechny výše uvedené funkce finančního controllingu prochází obecně existujícími fázemi řídicího procesu, kterými jsou :

- **fázi plánování:** obsahuje analytické činnosti, tvorbu prognóz finančních toků a hledání opatření k vyrovnaní schodků či přebytků likvidity,
- **fázi realizace:** zahrnuje aktivity nutné pro realizaci plánu,
- **fázi kontroly:** obsahuje porovnání plánu a skutečnosti, identifikaci a analýzu odchylek a návrhy regulačních opatření.

1.4.2 Organizační řešení finančního controllingu

Jak jsem již konstatoval, je finanční controlling základním a nepostradatelným prvkem celkového podnikového systému controllingu. Jde o část celkového systému, který má svá specifika a právě tato specifika je nutné ošetřit, jak v rámci podnikového controllingového systému, tak v rámci celé organizační struktury řízení konkrétního reálného podniku.

V reálném podnikovém prostředí se zavedeným controllingovým systémem je samozřejmě finanční controlling součástí tohoto controllingového systému. Jiná je situace v případě, že finanční controlling je samostatnou popř. jedinou controllingovou institucí v podniku.

V případě, že volíme variantu, že finanční controlling vyčleníme z celkového controllingového útvaru, můžeme samozřejmě lépe, detailněji a výrazně rychleji řídit především likviditu. Samozřejmě je takovýmto opatřením vytvořen prostor pro orientaci zaměřenou právě na likviditu oproti klasickému řízení zaměřeného pouze ziskovost a hospodárnost. Základní struktura možného řešení podnikání, tedy zisku i stability pak může mít následující strukturu řešení controllingových úloh.

Finanční controlling

- plán a kontrola
- analýza
- zajišťování finančních zdrojů
- finanční investice
- platební styk
- daně, pojištění z mezd
- úvěry, závazky, pohledávky
- monitorování zásob [8]

Dlužno podotknout, že s takovýmto rozčleněním se u malých podniků málokdy setkáváme, navíc oblast ziskového controllingu je velmi často spíše nahrazena úlohami manažerského, nákladového či vnitropodnikového účetnictví a není zde tak výrazné dělení pravomocí controllingu a účetnictví zaměřeného do již probíhajících procesů či do budoucnosti.

1.4.3 Krátkodobé a střednědobé finanční plánování

Krátkodobé finanční plánování zahrnuje finanční plánování během měsíce v rámci ročního rozpočtu. Střednědobé finanční plánování zahrnuje plánování zajištění platební schopnosti a likvidity ve středně dlouhých obdobích. Vychází ze střednědobého plánování hospodářského výsledku, rozvah, investic, dluhové služby spojené se střednědobými a dlouhodobými závazky.

Zpracovává:

- plán úvěrů, a s nimi spojené dluhové služby,
- plán investic,
- plán Cash-flow,

- plán finančního krytí (získání a použití finančních zdrojů), zajišťující finanční rovnováhu. [8]

1.4.4 Srovnání skutečnosti s plánem

Zahrnuje srovnání skutečných příjmů a výdajů s plánovanými příjmy a výdaji. Krátkodobé finanční plánování tím zajišťuje, že vedle hospodářského výsledku je věnována potřebná pozornost také vývoji příjmů a výdajům a i aktivům a pasivům v jejich vlivu na vývoj platební schopnosti. [8]

1.4.5 Nástroje finančního controllingu

Hlavním předpokladem úspěšného používání nástrojů finančního controllingu je manažersky orientované účetnictví (v souladu s požadavky controllingu). Především na manažersky orientovaném účetnictví je založen jeden z nástrojů finančního controllingu finanční analýza, která má velký význam jak při použití uvnitř podniku, tak při externím posouzení podniku z hlediska poskytovatelů úvěrů.

Přitom jsou požadovány zejména výpovědi k následujícímu:

- vybavení kapitálem
- struktura majetku,
- platební schopnosti, likvidita,
- ziskovosti (rentabilita, výnosnost). [8]

Je nezbytná systematická kontrola plnění finančního plánu, srovnání skutečnosti s plánem, které objasní řádový vliv „odchylek“ jakéhokoli druhu na finanční situaci podniku. Nutná je analýza odchylek a z ní plynoucí jasný přehled o „příčinách“ odchylek od plánu a o důsledcích pro jednotlivé položky rozvahy a pro strukturu rozvahy. [8]

Mezi další nástroje finančního controllingu patří využívání finančního plánování, zejména řízení příjmů a výdajů, řízení Cash-flow, řízení „bilančních pohybů“.

Pro úspěšný finanční controlling však nestačí jen řízení příjmů a výdajů celkem a podle položek v průběhu času, neboť neposkytuje přehled o aktivech a pasivech, ani o struktuře rozvahy, neumožňuje řídit odpovědně vázanost kapitálu v zásobách a v pohledávkách, ani způsob financování dlouhodobě vázaného kapitálu v investičním majetku. Proto se plánování příjmů a výdajů používá především pro krátkodobé finanční řízení, nestačí pro střednědobé a dlouhodobé finanční řízení.

Metoda řízení Cash-flow spočívá v řízení přílivu vlastních finančních zdrojů v určitém období v podniku. Zatímco u metody řízení příjmů a výdajů mají příjmy a výdaje velký význam, ustupují u metody Cash-flow do pozadí. Nebere v úvahu prodeje a koupi na úvěr, změny stavu zásob, pořízení a prodej investičního majetku aj. O controllingu je možné mluvit až tehdy, má-li podnik ucelený a koordinovaný systém pro plánování, kontrolu a informační zabezpečení k podpoře vedení. Kontrolní činnost v controllingu však nekončí určením odchylek, ale využívá informací z kontroly pro řízení orientované na budoucnost. Kontrola je tedy jen úvodem pro intenzivní analýzu příčin odchylek, která je zase vstupem pro nápravná opatření. [8]

1.5 Budoucnost controllingu

Jsem toho názoru, že controlling má velkou perspektivu. Již dnes je jasné, že se controlling neuplatňuje pouze ve výrobních podnicích, ale myslím si, že je zde obrovský potenciál, právě pro rozvoj i do bank, pojišťoven, obchodních organizací, ale i státní správy.

Controlling je velmi dynamicky se rozvíjející součást podniku. Řada firem využívá controllingu jako účinného nástroje pro zvyšování efektivity a konkurenceschopnosti. Dnes již není možné považovat controlling za módní záležitost. Praxe totiž ukázala, že firmy, které mají propracovaný controllingový systém si stojí velmi dobře na trhu. Velkému rozvoji tomuto oboru napomáhá také rozvoj výpočetní techniky. Neustále se zvyšuje nabídka vhodného programového vybavení pro aplikaci controllingu ve firmách jakéhokoliv typu. Řada firem dokonce nenabízí pouze univerzální software, ale je schopna doslova „ušít“ potřebný software pro konkrétní firmu na míru. Podpora controllingu a jeho úloh ze strany informačních technologií znamená významný krok kupředu.

Úkolem Controllingu musí být propojení krátkodobě orientované vize a dlouhodobé strategie tak, aby z dlouhodobého hlediska docházelo k růstu podniku jako celku. Proto,

aby se controlling stal efektivním nástrojem, je zapotřebí, aby se s ním ztotožnili také zaměstnanci. Protože i sebedokonalejší a účinnější nástroje nemají smysl pokud je člověk nepochopí a nedokáže efektivně využít.

2 ÚZEMNÍ SAMOSPRÁVA

2.1 Charakteristika územní samosprávy

Územní samosprávu je možno považovat za formu veřejné vlády a správy. Prostřednictvím územní samosprávy je realizováno právo občanů na vlastní samosprávu, tedy na spravování určitého menšího území, které je menší než stát, zákonem a ústavou stanoveným způsobem. Stát tedy předává část veřejné správy nestátnímu subjektu, což je považováno za jeden z významných prvků demokratizace společnosti. Samospráva patří k nejsnazším způsobům jak realizovat právo občana podílet se na řízení veřejných záležitostí jako jednoho z nejdůležitějších demokratických principů. Většina územních samospráv v zemích Evropské unie i včetně územní samosprávy ČR byla vybudována na základě Evropské charty místní samosprávy, kterou přijaly členské státy Rady Evropy 15.10.1985 ve Štrasburku. Evropská charta místní samosprávy klade důraz na demokratizaci moci a princip demokracie, který umožňuje:

- charakterizovat postavení místních orgánů jako jednoho z hlavních základů demokratického systému;
- princip vysoké míry autonomie místních orgánů, pravomoci i odpovědnosti v zajišťování záležitostí, které jsou vyňaty z jejich kompetence;
- právo na různorodé finanční zdroje podle rozsahu působnosti místní samosprávy;
- kompenzace důsledků nerovnoměrného rozdělení potenciálních finančních zdrojů a finančních nákladů a tím zajistit ochranu finančně slabších samospráv;
- správní dozor v mezích zákona;
- spolupráci místní samosprávy, a to i na mezinárodní úrovni;
- právo občanů spolupodílet se na řízení veřejných záležitostí, a to jak formou zastupitelské demokracie, tak různými formami přímé účasti občanů v poradních a iniciativních orgánech územní samosprávy;
- potřebu zodpovědného, odborného a profesionálního výkonu rozhodnutí volených orgánů ve výkonných orgánech;

- právo na výběr místních daní a poplatků a stanovení jejich výše místními orgány v mezích zákona;
- potřebu dotačního systému při preferenci neúčelových dodací;
- právo na sdružování za účelem zajištění záležitostí společného zájmu. [3]

Přestože Česká republika ratifikovala tuto úmluvu až v roce 1998, již při obnovování územní samosprávy v roce 1990 i při obnově zřizování krajů respektovala všechny zásady této úmluvy. Základní principy územní samosprávy stanoví ústava a příslušné zákony. Samospráva se od státní správy liší formami výkonu veřejné správy. Samospráva má určitou autonomii, tzn. má právo vydávat vlastní předpisy, které však nesmí být v rozporu s ústavou a zákony. Naproti tomu však v rámci výkonu přenesené státní správy využívá donucovacích a sankčních opatření v rozsahu dovoleném zákony. Územní samospráva plní dvě základní funkce:

- samosprávní, to znamená zabezpečovat takové potřeby svých občanů, které můžeme označit jako lokální či regionální veřejné statky;
- přenesenou, jedná se výkon státní správy, v rámci decentralizace kompetencí zejména ve veřejném sektoru, zabezpečovat pro občany i některé veřejné statky, které mají povahu národních statků. [10]

2.2 Předpoklady pro fungování územní samosprávy

Proto, aby mohla územní samospráva úspěšně fungovat a plnit své funkce, je třeba, aby byly vytvořeny potřebné předpoklady. Tyto předpoklady jsou zejména dvojího druhu:

- ekonomické, které zajišťují územní samosprávě určitou finanční autonomii a umožňuje ji hospodařit;
- legislativní, je třeba, aby byl vytvořen legislativní rámec pro úspěšné fungování územní samosprávy, který jí umožní vykonávat všechny její funkce.

Územní samospráva je nestátní subjekt a je třeba, aby tento subjekt efektivně fungoval. Proto je potřeba vytvořit určité předpoklady pro úspěšné fungování, které jsou zejména ekonomického charakteru. Jedná se především o :

- možnost vlastnit majetek, mít právo s tímto majetkem hospodařit v souladu s platnou legislativou, tedy vlastnickým právem, které je zároveň nejdůležitějším

věcným právem. Proto, když v 90. letech minulého století došlo v České republice k obnovení obecního zřízení, musel být logicky obcím vrácen majetek, a to když ne všechen, tak alespoň jeho část, který jim byl v roce 1949 znárodněn. K velmi obdobné situaci dochází i po obnově krajského zřízení k 1.1.2001, kdy opět došlo k bezúplatnému převodu majetku z vlastnictví státu na kraje. Je logické, že si stát vynutil zákonem právo kontroly nad disponováním s tímto majetkem, a to především pro případ jeho prodeje;

- možnost sestavovat vlastní rozpočet, to znamená, mít možnost nezávisle hospodařit, tedy odděleně od státního rozpočtu;
- možnost získávat vlastní finanční prostředky, tedy vlastní příjmy, a to především z prodeje a pronájmu majetku, jejichž výši může především územní samospráva, alespoň z části ovlivňovat a rozhodovat o jejich použití. Příkladem může být rozhodnutí zastupitelstva o prodeji nemovitostí. Územní samospráva však může také rozhodovat o nedaňových příjmech. [3]

Je nepochybné, že pokud má být územní samospráva jako nestátní subjekt samosprávou, pak je potřeba, aby byla alespoň do určité míry nezávislá na finančních prostředcích státu. Z tohoto důvodu je cíl reformy veřejných financí jasný. Posílit vlastní finanční zdroje rozpočtu územní samosprávy, tedy zvyšovat jejich relativní finanční soběstačnost, což ovšem neznamena úplnou finanční soběstačnost a finanční nezávislost územní samosprávy na státu. Z praktického hlediska je to nemožné.

3 OBEC

3.1 Charakteristika obce

Obec je podle čl. 99 a 100 Ústavy České republiky charakterizována jako společenství občanů na určitém území, které má právo na samosprávu. Z právního hlediska je obec vymezena třemi základními znaky:

- a) územím;
- b) občané s trvalým či přechodným pobytem, občané s čestným občanstvím obce (města), právnické osoby a podnikatelé se sídlem na území obce nebo s provozovnou na území obce a další fyzické a právnické osoby, např. vlastníci nemovitostí na území obce;
- c) samospráva veřejných záležitostí v hranicích obce (na katastrálním území obce).

3.2 Obec jako základní článek územní samosprávy

Paragraf 1 zákona o obcích definuje obec jako základní článek územní samosprávy. V rámci dlouhodobě probíhající decentralizace kompetencí a odpovědnosti za zabezpečení veřejně prospěšných statků pro obyvatelstvo žijící na území státu je postavení obce jako základní jednotky ve veřejné správě stále významnější. Právo na místní samosprávu obcí vychází z Evropské charty místní samosprávy. Obec je tedy územně samosprávným společenstvím občanů tvořícím územní celek, který je vymezen hranicí obce. Z této definice vyplývá, že každá část území obce v České republice, až na několik málo výjimek, čímž jsou míněny vojenské újezdy, je součástí území některé z 6 237 obcí České republiky.

Právo na samosprávu, jak již bylo zmíněno, zaručuje obci Ústava ČR, a to tak, že státní orgány mohou zasahovat do činností obcí jen způsobem stanoveným zákonem a to pouze tehdy vyžaduje-li to ochrana zákona (čl. 101 odst. 4 Ústavy ČR). Obec má také možnost se bránit proti nezákonnému zásahu do své samosprávy ze strany státu pomocí ústavní stížnosti u Ústavního soudu (Čl. 87 odst.1 písm. C) Ústavy ČR a § 72 a následující zákona o Ústavním soudu). Nedílnou součástí práva na samosprávu je taktéž ústavně zaručené právo obcí na vlastnictví majetku a hospodaření s ním podle vlastního rozpočtu (Čl. 101 odst. 3 Ústavy ČR).

3.3 Funkce obce

Obec plní především dvě základní funkce, které vymezuje zákon o obcích, jde především o vlastní samosprávnou funkci obce, tzv. samostatná působnost v záležitostech, o kterých může samostatně rozhodovat, tzn. má určité zákonem stanovené pravomoci a přenesenou působnost (státní správu). Tyto dvě pravomoci je však nutno od sebe odlišovat.

Samostatná působnost obce zahrnuje všechny záležitosti obce, které jsou v obecním zájmu a zájmu občanů obce, avšak pouze tehdy nejedná-li se o záležitosti svěřené zákonem do kompetencí krajů nebo pokud nejde o výkon přenesené působnosti nebo o působnost, která je zvláštním zákonem svěřena do kompetence správních úřadů jako výkon státní správy. (§35 odst. 1 zákona o obcích). Rozsah samostatné působnosti je pro všechny obce stejný bez ohledu na počet obyvatel obce. Proč se tak děje vyplývá z práva obcí na samostatnou působnost danou ústavním právem všem obcím stejně. Mezi obcemi musí existovat naprostá rovnost (tak jako jeden občan nemá více volebního práva než jiný občan, tak ani jedna obec nemůže mít více samosprávy než jiná.)

Přenesená působnost obce je vykonávána obcí vedle své samosprávy. Přenesená působnost obce není až na výjimky (vydání nařízení obce) záležitostí volených obecních orgánů (zastupitelstva a rady), ale obecního úřadu, respektive zvláštních orgánů obce (například přestupkové komise). Při vydávání obecních nařízení, v nichž se jedná o výkon přenesené působnosti, se obec řídí zákony a jinými právními předpisy, např. usneseními vlády, směrnicemi ústředních právních úřadů. Rozsah přenesené působnosti se na rozdíl od samostatné působnosti obce může obec od obce lišit. Závisí pouze na tom o jaký typ obce se jedná.

3.4 Druhy obcí

Co do rozsahu svěřené státní správy rozlišuje zákon o obcích tři kategorie obcí:

- a) obce, které nejsou městy;
- b) města;
- c) obce s pověřenými obecními úřady (§ 64 zákona o obcích);
- d) obce s rozšířenou působností (§66 zákona o obcích a zákon 314/2002 Sb.);

Vedle tohoto členění obcí do kategorií podle rozsahu svěřené státní správy zná zákon o obcích ještě tzv. statutární města. (§4 a hlava VII zákona o obcích). Zcela samostatně, tzn. zvláštním zákonem je vymezeno postavení hlavního města Prahy, která je současně obcí i krajem. (zákon č. 131/2000 Sb. – o hlavním městě Praze).

3.5 Postavení obce

Základní územně samosprávný celek obec :

- a) je veřejnoprávní korporací, čímž je myšleno, že se jedná o společenství členů – občanů s trvalým bydlištěm a firem se sídlem v hranicích obce. Zákonem je obci svěřeno zabezpečování některých úkolů veřejné správy v zájmu jejích subjektů;
- b) je samostatným ekonomickým subjektem – právnickou osobou, tedy má právní subjektivitu na rozdíl od bývalých okresních úřadů. Má vlastní autonomii především v právních a ve smluvních vztazích a vystupuje svým vlastním jménem. Může vstupovat do smluvních vztahů, ovšem s tím, že na sebe přebírá i veškerá rizika a také právní odpovědnost za důsledky svého jednání;
- c) může vkládat svůj majetek do společných podniků a zakládat obecní podniky společně s jinými obcemi nebo soukromými firmami pro zabezpečení tržních statků, delegovat své zástupce do statutárních orgánů těchto organizací;
- d) je v mezích zákona nositelem veřejné moci, tedy může si zřídit obecní policii. Upravuje veřejné záležitosti závaznými vyhláškami, tzv. obecně závaznými vyhláškami;
- e) je reprezentantem veřejných zájmů, zájmů občanů a ostatních subjektů (firem) daného územního společenství. Pokud rozhoduje o záležitostech místního veřejného zájmu někdo jiný než obec, v řadě případů je obec ze zákona účastníkem příslušného řízení, nebo má alespoň právo vyjádřit se k připravovanému rozhodnutí;
- f) zabezpečuje veřejné služby pro své občany k tomu zřizuje neziskové organizace. V České republice to jsou v současné době tzv. organizační složky obce a příspěvkové organizace a obecně prospěšné společnosti. Neziskové organizace může zakládat i s jinými subjekty. Například s jinými obcemi pro společné zabezpečování veřejných statků;

- g) pečuje o všestranný sociálně ekonomický rozvoj svého území a o potřeby občanů, které jsou ve veřejném zájmu. Schvaluje územní plán obce;
- h) musí mít určitou finanční suverenitu vymezenou příslušným zákonem, která jí dovoluje být alespoň zčásti finančně nezávislá na státu. Jako nestátní subjekt má právo hospodařit podle vlastního rozpočtu, případně vytvářet i mimorozpočtové fondy, rozhoduje o použití finančních zdrojů. [3]

Obec má svá práva, ale také povinnosti:

- zvelebovat vlastní obecní majetek;
- brát v úvahu lokální zvláštnosti, zájmy a preference obyvatel, kteří žijí na území dané obce;
- snažit se o maximální hospodárnost při financování jednotlivých druhů potřeb;
- zabezpečovat veřejné statky pro občany dané obce;
- kooperovat a rozvíjet vztahy s ostatními subjekty územní samosprávy, jakož i vyšším stupněm územní samosprávy, tedy kraji, státem a ostatními subjekty. Koordinovat činnosti různých subjektů na území dané obce;
- sdružovat se s ostatními obcemi pro efektivnější zabezpečení společných zájmů v oblasti poskytování veřejných služeb. [10]

3.6 Zabezpečování veřejných statků obcemi

Obce mohou zabezpečovat veřejné statky prostřednictvím:

- a) komunálních podniků a neziskových organizací (v případě ztráty z hospodaření neziskových organizací hradí tuto ztrátu obec ze svého běžného rozpočtu);
- b) pro zabezpečení některých veřejných statků může obec spoluzakládat podniky na základě partnerství se soukromým sektorem nebo sdružením s jinými obcemi (tzv. společné firmy), např. hasiče, záchrannou službu, obecní policii, ale i výstavbu a provoz společného vodovodu, čističky odpadních vod, veřejné hromadné dopravy apod. [3]

Pro každé své rozhodnutí musí obec brát v potaz užitek občanů ve vazbě na konkrétní projekt, tedy zvažovat hospodárnost vynakládání finančních prostředků. Právě z těchto

důvodů jsou nejen v ČR, ale také v ostatních státech Evropské unie sdružovány obce jako základní jednotky územní samosprávy do větších celků s cílem zlepšení alokační efektivity při financování veřejných statků.

3.7 Spoluúčast občanů na řízení obce

Občané mají v podstatě dvě možnosti jak se podílet na řízení obce:

- a) přímo, tedy dobrovolnou aktivitou v různých komisích, mám na mysli různé výbory nebo aktivní účast na veřejných schůzích obce respektive veřejných zasedáních volených orgánů jako např. obecního zastupitelstva. Pokud se jedná o velmi důležitá rozhodnutí mohou se k nim občané vyjádřit prostřednictvím místního referenda. Místní referendum se může konat jak v celé obci, tak jen v určité části obce na návrh potřebného množství občanů. O vyhlášení referenda rozhoduje obecní rada, která musí s jejím návrhem seznámit zastupitelstvo obce;
- b) nepřímo prostřednictvím volených zástupců, např. do obecního zastupitelstva, a to ve veřejných komunálních volbách vyhlašovaných prezidentem republiky podle volebního zákona.

3.8 Majetek obce

V České republice v rámci reorganizace veřejné správy a samosprávy byl veškerý majetek k 31.12.1949 znárodněn. To znamená, že v podstatě až do roku 1990 tehdejší národní výbory pouze spravovaly majetek, který byl státní. Až poté co došlo k opětovnému obnovení obecního zřízení, byl majetek obcím zase navrácen. Obce tak dostaly zpět majetek:

- a) ze zákona, a to z vlastnictví ČR, šlo o část tzv. historického majetku, který obce vlastnily do 31.12.1949, například lesní pozemky, zemědělskou půdu, stavební a jiné nezastavěné pozemky a stavby;
- b) rozhodnutím, tímto způsobem se obcím vracely kulturní památky, muzea, galerie, sbírkové předměty, které schválilo navrátit obcím Ministerstvo kultury ČR na základě rozhodnutí;

Obce dále ještě získaly do vlastnictví:

- c) stavby a pozemky převedené do vlastnictví obcí na základě tzv. původního práva hospodaření, které obce spravovaly ke dni 24.5.1991 (tehdy nabyt účinnosti zákon o převodu majetku);
- d) bytový fond s pozemky, které dohromady tvoří funkční celek a domy, které byly spravovány podniky bytového hospodářství. Do vlastnictví obcí se rovněž dostaly pozemky sídlištní zeleně, chodníky apod., které jsou součástí katastrálního území dané obce;
- e) objekty rozestavěné komplexní bytové výstavby na katastrálním území příslušné obce a majetek investorských organizací. [10]

Obce mají poměrně velmi rozsáhlé pravomoci co se týká nakládání se svým majetkem. Velká města například zřizují organizace pro správu obecního majetku, nebo tuto správu svěřují soukromým firmám.

Obce mohou zvětšovat svůj majetek zejména:

- investicemi do hmotného majetku. Jedná se o stavbu vodovodů, čističek odpadních vod, nebo investice do infrastruktury a inženýrských sítí;
- nákupem nemovitého a movitého majetku;
- finančním investováním, tím je myšlen, jak nákup a obchodování s cennými papíry, tak také formou termínovaných vkladů na účtech peněžních ústavů.

4 VYŠŠÍ STUPNĚ ÚZEMNÍ SAMOSPRÁVY

Vytvořením vyšších územně samosprávních celků je snaha nalézt optimální velikost většího územně samostatného právního celku – oblasti, regionu – jako společenství občanů, na které by mohla být ústřední vládou převedena odpovědnost a kompetence pro zabezpečování některých služeb – veřejných statků. Většinou jsou však tyto vyšší územně samosprávní celky vytvářeny uměle. Proto je třeba při vytváření těchto umělých regionálních vládních úrovní respektovat historické tradice a další faktory, které spojují občany dané oblasti, ať už spádovost území, jazyk nebo nářečí, případně geografická poloha.

4.1 Kraje jako subjekty vyššího stupně územní samosprávy

Obnova krajské úrovně územní samosprávy a její rozvoj byl jedním z cílů reformy veřejné správy a územní samosprávy v ČR hned v 90. letech minulého století. Fakticky však tento cíl byl splněn až v roce 2001. Tato reforma se stala vládní prioritou pod tlakem Evropské unie, především jako jedné z mnoha podmínek na integraci České republiky do struktur EU. Ne zcela šťastným i když významným pokrokem bylo schválení a vytvoření 14 krajů. Ne zcela ideálním řešením proto, že většina z těchto krajů velikostně neodpovídá regionu soudržnosti NUT II. Poněvadž podle regionální politiky EU právě regiony na úrovni NUT II tedy s počtem obyvatel 1 milion obyvatel má významné postavení regionů pro podporu a získání finančních prostředků čerpaných v rámci pomoci zaostalejším regionům ze strukturálních a Kohezního fondu EU. Proto bylo nutno vytvořit další umělý článek – 8 regionů NUTS II, které by vyhovovaly požadavkům regionální politiky EU.

4.2 Kraj

Jako kraj je podle zákona č. 129/2000 Sb., o krajích označováno územní společenství občanů, jemuž náleží právo na samosprávu, které vykonává v rozsahu stanoveném zákonem a v souladu s potřebami kraje (samostatná působnost). Kraj je veřejnoprávní korporace, proto vystupuje v právních vztazích svým jménem a nese odpovědnost z těchto vztahů vyplývajících. Má na starost péči a všestranný rozvoj svého území a potřeb občanů. Především pak vytváří podmínky pro rozvoj sociální péče a pro uspokojování potřeb občanů kraje. Pro plnění úkolů využívá zákony a jiné právní předpisy, z jejichž pomocí chrání veřejný zájem.

4.3 Samostatná působnost kraje

Do kompetence samostatné působnosti kraje, patří všechny aktivity, které jsou v zájmu kraje a jeho občanů. Úkolem kraje je pečovat v souladu s místními zvyklostmi o:

- komplexní územní rozvoj;
- uspokojování potřeb občanů kraje na ochranu a rozvoj zdravých životních podmínek, dopravy a spojů, potřeby informací, výchovy a vzdělání, celkového kulturního rozvoje a ochrany veřejného pořádku;
- vytváření vhodných podmínek pro rozvoj sociální péče a pro uspokojování potřeb svých občanů. [3]

Jednou z významných kompetencí kraje je zákonodárská iniciativa. Kraj je oprávněn předkládat návrhy zákonů Poslanecké sněmovně. Mezi další pravomoci patří možnost vydávat obecně závazné vyhlášky kraje, kraj může stanovit rozsah základní dopravní obslužnosti pro území kraje, může zřizovat a rušit příspěvkové organizace a organizační složky kraje; k tomu schvalovat jejich zřizovací listiny, může rozhodovat o emisích vlastních dluhopisů a plnit řadu dalších úkolů stanovených zákonem. Kraj také schvaluje krajský rozpočet a závěrečný účet kraje. Ze zákona mají kraje také povinnosti v oblastech odpadového hospodářství, školství, při tvorbě koncepce ochrany ovzduší nebo v oblasti enviromentalní politiky.

Zastupitelstvo kraje schvaluje programy rozvoje územního obvodu kraje podle zvláštních zákonů a kontroluje jejich plnění, schvaluje územně plánovací dokumentaci a vyhlašuje její závazné části obecně závaznou vyhláškou, volí zástupce kraje do regionálních rad regionů soudržnosti. Dále pak rozhoduje o spolupráci kraje s jinými kraji a o mezinárodní spolupráci. Kraj má pravomoc poskytovat dotace z vlastních prostředků občanským sdružením, humanitárním organizacím a jiným právnickým a fyzickým osobám působícím na území kraje v oblasti mládeže, sportu a tělovýchovy, sociálních služeb, požární ochrany, kultury, vzdělávání a vědy, zdravotnictví, protidrogových aktivit, prevence kriminality, ochrany zvířat a životního prostředí, poskytování dodací obcím z rozpočtu kraje a kontrola jejich využívání. Hejtman stojí v čele bezpečnostní rady kraje a významně se podílí na řešení krizových situací. [10]

4.4 Státní správa jako přenesená působnost kraje

Obdobně jako obce i kraj vykonává na svém území státní správu ve věcech, které jsou stanoveny zákonem. Samozřejmě, že výkon přenesené působnosti kraje stojí nemalé finanční prostředky. Proto na chod přispívá Ministerstvo financí ČR po konzultaci s Ministerstvem vnitra. Na rozdíl od obcí vykonávají všechny kraje přenesenou působnost, s výjimkou hlavního města Prahy, ve stejném rozsahu. Nařízením kraje jsou pak nazývány právní předpisy, které ve své přenesené působnosti vydává rada kraje. Mimo to se musí řídit ještě dalšími zákony a jinými právními předpisy. K povinnostem krajů z hlediska přenesené působnosti patří mimo jiné také, správa pozemních komunikací II. a III. třídy; vodního hospodářství; myslivosti; sociálních věcí; státní památkové péče; ochrany zemědělského půdního fondu; posuzování vlivu na životní prostředí, kontroly a dozoru při ochraně ovzduší apod. Z hlediska regionálního rozvoje spadají do přenesené působnosti především úkoly a zabezpečení potřeb spojených s koordinací hospodářské a sociální soudržnosti.

4.5 Majetek krajů

Proto, aby mohly úspěšně fungovat kraje, bylo nutno tyto územně samosprávné celky vybavit majetkem. Stalo se tak na základě zákona č. 157/2000 Sb. O přechodu některých věcí, práv a závazků z majetku ČR do majetku krajů. Tento majetek tvoří:

- nemovitý majetek;
- peněžní prostředky na účtech;
- některé druhy komunikací;
- některé věci a zařízení a ostatní majetek dříve státních příspěvkových organizací a bývalých rozpočtových organizací, u kterých se zřizovatelem stává kraj.

Kraje mají poměrně rozsáhlé pravomoci co se týká nakládání s majetkem. Jedná se přitom, jak o zabezpečování veřejných statků, tak o případné doplňkové podnikání či jiné účely. Kraje mohou majetek pronajímat i prodávat. Mohou ho zastavovat, například pro potřeby jistění bankovního úvěru. Mohou taktéž nakupovat nový majetek. O tento majetek však kraje musí pečovat, chránit ho, zajišťovat jeho opravy a údržbu tohoto majetku. Na majetek, který byl krajům převeden z vlastnictví ČR si stát vyhradil právo stanovit podmínky za jakých bude možné s tímto majetkem hospodařit.

Obdobně jako obec může také kraj zvětšovat svůj majetek:

- nákupem nemovitého a movitého majetku;
- investicemi do hmotného majetku;
- finančními investicemi, a to, jak formou nákupu a obchodováním s cennými papíry, tak také prostřednictvím terminovaných vkladů na účty peněžních ústavu.

Povinností kraje je :

- pečovat o zachování a rozvoj majetku, jeho vedení a evidenci;
- zveřejnit majetek, který chtějí kraje směniti darovat nebo prodat, a to na úřední desce krajského úřadu po dobu nejméně 15 dnů. Jde o to, aby se případní zájemci mohli vyjádřit a nabídnout cenu. Majetek je nutno prodávat za cenu obvyklou v místě a čase. Pokud by došlo k prodeji majetku za odlišnou cenu, zejména pokud se jedná o nižší cenu, musí kraj své jednání zdůvodnit.

4.6 Vztahy obce a kraje

Při výkonu samostatné působnosti jsou kraje i obce vázány splňovat některé důležité povinnosti. Především se jedná o to, že podle § 14, odst. 3 a 4 zákona č. 129/2000 Sb. – o krajích (krajské zřízení):

- kraje jsou povinny, pokud je to možné, předem projednat s obcemi opatření dotýkající se jejich působnosti;
- při výkonu samostatné působnosti kraj spolupracuje s obcemi; nesmí při tom zasahovat do jejich samostatné působnosti.

Paragraf 15, odst. 2 zákona č. 129/2000 Sb. – o krajích (krajské zřízení) říká, že orgány obcí poskytují orgánům kraje na požádání bezplatné údaje a informace pro výkon jejich působností, a že tato povinnost platí i obráceně. Z teoretického hlediska nejsou jednotlivé úrovně územní samosprávy ve vztahu nadřazenosti a podřazenosti. Praxe však může být jiná. Především se pak jedná o dvě oblasti kde může dojít ke střetům pravomocí, které by mohly vyústit až v soudní spor. Jde o oblast územního plánování a plány odpadového hospodářství. Závazné části těchto plánů stanovuje pro své území obec i kraj ve své samostatné působnosti vyhláškou. Krajská samospráva nesmí zasahovat do obecní, tzn. že by kraj neměl „diktovat“ obci co má a nemá mít ve své vyhlášce.

5 ROZPOČET

V nejširším pojetí je možno rozpočet chápat jako produkt historického vývoje společnosti a její ekonomiky a charakterizovat jej jeho zásadní funkcí, tj. jako dokument schválený nejvyšším orgánem státu, zákonodárným sborem, a stanovící předpokládané příjmy a výdaje na jednorocní období. Zajištění určité standardní úrovně nejdůležitějších veřejných statků pro celé území státu je nezbytné, a to prostřednictvím státního rozpočtu. Naopak územní rozpočty by měly respektovat rozdílné preference obyvatelstva. [10]

Rozpočet je možné považovat vedle majetku za druhý z pilířů na kterém stojí hospodaření územních celků. Vedle obcí jsou to nyní také kraje, které sestavují samostatný rozpočet. Rozpočty územních celků mají však velmi mnoho společného se státním rozpočtem. Vlastní pojem „rozpočet“ není v odborné literatuře jednotně vyložen, zejména proto, že je možno na něj pohlížet ze dvou úhlů. Buď z hospodářského nebo státoprávního pohledu. Rozpočet je obecně chápán jako peněžní fond, finanční plán, bilance či nástroj prosazování cílů veřejné politiky. Obce i kraje hospodaří podle vlastních rozpočtů, příjmů a výdajů a s využitím vlastních peněžních fondů. Od 1.1.2001 jsou pravidla pro hospodaření s rozpočtovými prostředky nově stanoveny zákonem č. 250/2000 Sb., o územních rozpočtech. Vedle tohoto zákona byl také schválen zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosu jednotlivých daní, který se krajů a obcí významně dotýká. [10]

5.1 Charakter rozpočtu obce a kraje

Rozpočet je:

- a) účetní bilancí, která bilancuje příjmy a výdaje rozpočtu;
- b) decentralizovaným peněžním fondem, který je tvořen, rozdělován a používán na základě principu nenávratnosti, neekvivalence a nedobrovolnosti;
- c) nástrojem obecní a regionální politiky, jehož prostřednictvím se plní volební programy;
- d) rozpočtovým plánem, který je tvořen na rozpočtové období – kalendářní rok.

Jak již bylo řečeno rozpočet plní několik funkcí najednou. Je bilancí příjmů a výdajů, ročním finančním plánem, co však ještě zmíněno nebylo je, že rozpočet územně samosprávného celku je právní normou a v neposlední řadě dokument, který obce i kraje musí zveřejňovat.

Tuto povinnost mají nejen u již schválených rozpočtů, ale také u jejich návrhů, protože občané mají právo se k návrhům vyjadřovat. Tvorbu, postavení, obsah a funkce rozpočtu je upravena zákonem č. 250/2000 Sb. O rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. Vlastní strukturu rozpočtu pak upravuje rozpočtová skladba, která je stanovena Ministerstvem financí vyhláškou (Vyhláška Ministerstva financí č. 323/2002 Sb. – o rozpočtové skladbě).

Na strukturu rozpočtu je možné nahlížet z několika hledisek. Základním členěním rozpočtu obvykle bývá jeho členění na běžný a kapitálový rozpočet. Kapitálový rozpočet je tvořen příjmy z prodeje dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku, tj. prodeje nemovitostí včetně pozemků, software, dále pak příjmy z prodeje finančního majetku, tj. akcií, majetkových podílů v obchodní společnosti. Mimo to se jedná o přijaté dotace z rozpočtů z centrální úrovně, územní úrovně, ze zahraničí, například ze strukturálních fondů Evropské unie, ale také dotace z vlastních fondů. Naopak výdaje kapitálového rozpočtu tvoří investiční nákupy, tzn. nákupy nemovitostí, pozemků, výdaje na nákup akcií a majetkových podílů. Mimo to sem patří také investiční transfery, což jsou investiční dotace jiným rozpočtům, ale i fyzickým a právnickým osobám a ještě investiční půjčky.

Dále rozpočet obsahuje svou příjmovou a výdajovou část. Nedílnou součástí rozpočtu je financování. Pokud tuto problematiku velmi zjednoduším pak se jedná o peněžní operace, při kterých se půjčují peníze, například přijímání bankovních úvěrů, výnosy z emise vlastních dluhopisů nebo příjem návratné finanční výpomoci od státu.

Protože daňové příjmy a dotace z rozpočtové soustavy přicházejí na účet rozpočtu obce až v průběhu ledna, je výhodné použít pokud obec disponuje finančními rezervami, pokud ne pak je nutno si vzít krátkodobý bankovní úvěr k překlenutí tohoto časového nesouladu. Pokud však je hospodaření obce přebytkové, tzn., že na konci roku po úhradě všech výdajů má obec k dispozici ještě nějaké prostředky, může je použít na začátku dalšího rozpočtového období k financování potřeb, aniž by se musela krátkodobě zadlužovat. Obdobně může postupovat také ve svém rozpočtovém hospodaření kraj.

Hospodaření obcí i krajů a jejich účetnictví podléhá povinnému auditu. Tato povinnost vyplývá ze zákona o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. Nedodržení tohoto zákona má za následek sankční pokutu, kterou musí obec či kraj zaplatit do státního rozpočtu. Pro větší názornost uvádím v příloze P I schéma současného rozpočtu obce v ČR.

5.2 Příjmy rozpočtu

Příjmy rozpočtu mohou být buď vlastní, nebo přijaté, obojí pak kapitálové a běžné. Běžné příjmy se pak ještě dělí na daňové a nedaňové.

Daňové příjmy jsou upraveny zákonem č. 243/2000 Sb. – o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům. Od začátku roku 2001 však došlo ke změně daňového určení, což názorně zobrazuje příloha P II. Více se využívají sdílené daně. Toto opatření by mělo většině obcí přinést více daňových příjmů a především snížit rozdíly v daňových příjmech mezi obcemi. Zákon stanovuje, že obcím připadne stoprocentní výnos daně z nemovitostí na území obce, třicetiprocentní výnos ze záloh na daň z podnikání fyzických osob, které mají na území obce bydliště ke dni její splatnosti. Potom je to 20,59 % z celostátního hrubého výnosu daně (záloh na daň) z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a funkčních požitků, z daně z přidané hodnoty, z daně z příjmů fyzických osob vybírané srážkou podle zvláštní sazby (např. „srážková daň“ z terminovaných vkladů obyvatelstva), z daně příjmů právnických osob z podnikání, daň z příjmů právnických osob v případě, kdy je poplatníkem příslušná obec nebo kraj, podíl na 20,59 % z 60 % celostátního výnosu daně z podnikání fyzických osob. Dalším příjmem obce je také podíl na 1,5 % celostátním výnosu daně ze závislé činnosti, který se mezi obce rozděluje podle poměru počtu obyvatel obce a počtu obyvatel České republiky násobeného velikostním koeficientem obce.

Do daňových příjmů rozpočtu dále ještě patří správní poplatky (služby matriky, stavebních a živnostenských úřadů...) a taktéž místní poplatky vybírané na základě obecně závazných vyhlášek vydávaných zastupitelstvem v souladu se zákonem č. 565/1990 Sb. O místních poplatcích. Daňové příjmy rozpočtů měst a obcí tvoří zhruba 60 až 75 procent jejich celkových příjmů. Proto se dá jejich hospodaření považovat za relativně nezávislé na podpoře státu. Vlastní příjmy pak dosahují až 85 % všech příjmů.

5.2.1 Nedaňové příjmy

Patří sem příjmy z vlastní činnosti obce, například příjmy z podnikání obce, pokud obec podniká. Dále se zahrnujeme také příjmy z pronájmu nemovitostí a pozemků, úroky, dividendy a kursové zisky, přijaté sankce a vratky dotací, příjmy z prodeje neinvestičního majetku a přijaté splátky půjček.

5.2.2 Přijaté dotace

Přijaté dotace jsou děleny na běžné a kapitálové, obojí pak ještě na účelové a neúčelové. Dotace je možno získat ze státního rozpočtu, státních fondů, z rozpočtu a fondů kraje, ze zahraničí, ale také vlastních fondů.

Dotace ze státních fondů a státního rozpočtu od roku 2001 se poskytují pouze jako účelové, podléhají po ukončení rozpočtového roku vyúčtování. Například dotace na dopravní obslužnost území, na provoz domova důchodců a sociálního zařízení. Kapitálové dotace jsou pak určeny pro konkrétní stavby, nákup pozemků a dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku.

5.3 Výdaje rozpočtu

Můžeme je rozčlenit na běžné a kapitálové. Ty běžné mohou být neinvestičními nákupy, neinvestičními transfery (dotace) a neinvestiční půjčky. Podobným způsobem se člení i kapitálové výdaje, které však mají charakter investic. K neinvestičním nákupům patří platby za práci, tedy mzdy a odvody z mezd zaměstnanců obecního úřadu, povinně placené pojistné. Ovšem klíčovou výdajovou položkou rozpočtu obcí jsou výdaje za účelem nákupu zboží a služeb, a to nejen pro chod příslušného úřadu. Je obrovské množství výdajů a služeb, které musí obce zabezpečovat, záleží pouze na velikosti obce jak velké množství služeb pro občany poskytuje. Výdaje podle rozpočtové skladby členíme do následujících skupin:

- a) v zemědělství a lesním hospodářství jde o:
 - lesní hospodářství
 - správu zemědělství
- b) v průmyslových a ostatních odvětvích hospodářství
 - průmysl, stavebnictví, obchod a služby
 - dopravu
 - vodní hospodářství
 - spoje
- c) ve službách poskytovaných obyvatelstvu

- vzdělávání
 - kulturu, církve a sdělovací prostředky
 - tělovýchovu a zájmovou činnost
 - bydlení, komunální služby a územní rozvoj
 - ochranu životního prostředí
- d) v sociálních věcech a politice zaměstnanosti
- dávky a podpory v sociálním zabezpečení
 - pasivní i aktivní politiku zaměstnanosti
 - sociální péči, pomoc a společné činnosti v sociálním zabezpečení
- e) v bezpečnosti a právní ochraně
- bezpečnost a veřejný pořádek
 - právní ochranu
 - požární ochranu a integrovaný záchranný systém
- f) ve veřejné správě a službách
- zastupitelské orgány
 - místní referendum
 - humanitární pomoc
 - pojištění
 - činnost obecních úřadů
 - archivní činnost
 - výdaje z finančních operací [3]

5.3.1 Kapitálové výdaje

Zahrnují mimo už zmiňované výdaje na investiční výstavbu, nákup nemovitostí včetně pozemků, také výdaje na generální opravy a rekonstrukce budov a zařízení, které zvyšují hodnotu tohoto majetku. Do kapitálových výdajů patří, taktéž nákupy akcií, finanční vklady do obchodních společností a investiční dotace fyzickým i právnickým osobám.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

6 PŘEDSTAVENÍ OBCE POZDĚCHOV

6.1 Základní údaje o obci

Obec Pozděchov leží při jihozápadní hranici vsetínského okresu v severní části Vizovické vrchoviny. Je jednou z nejvýše položených obcí Vsetínska s typickým pasekářským osídlením. Obec se rozkládá přibližně na rozloze 1345 ha a v současnosti zde žije 585 obyvatel.

6.2 Historie Pozděchova

První písemné zmínky o Pozděchovu jsou doloženy v písemnostech Vizovického zámku z roku 1361, kdy byl Pozděchov součástí panství cisterciáckého kláštera ve Vizovicích. Pravděpodobně však vznikl už v 11. století, kdy se tvořily osady končící na „-ov“, a to sloučením osad Pozděchova a Svéradova. Předpokládá se, že majitelem katastru obce byl Pozděrad, řečený Pozděch a podle něj dostala vesnice jméno. V Pozděchově bylo v polovině 16. století osmnáct usedlostí. Obec řídil fojt, který byl dosazen majitelem vizovického panství. V roce 1644 bylo za aktivní proti habsburský odboj popraveno pět místních obyvatel. Po třicetileté válce zůstalo v obci jen 18 rodin usedlíků. Roku 1663 byla celá obec vypálena Turky a později čelila i několika nájezdům kuruckých kmenů. Do roku 1849 byl Pozděchov součástí panství Vizovice, pak okresu Uherský Brod, Holešov, Zlín. Ke změně došlo až v roce 1949, kdy se Pozděchov stal součástí okresu Vsetín. Velkou raritou jsou pro tak malou vesnici její dva kostely. Katolický, kostel sv. Jiří byl postaven v letech 1700 – 1710, pravděpodobně na místě staršího kostela. V roce 1869 bylo povoleno zřízení vlastní evangelické farnosti a v roce 1890 byl vysvěcen kostel evangelický.

Školní vyučování bylo ustanoveno v roce 1819. Začalo se učit v neobydlené chalupě, na jejímž místě byla později postavena zděná škola. V roce 1966 byla otevřena nová školní budova pro 1. až 5. třídu se školní družinou a tělocvičnou, která byla v roce 1977 rozšířena o mateřskou školu. Děti od 6. třídy musely dříve dojíždět do Vizovic, ale dnes z větší části navštěvují Základní školu ve Valašské Polance. V roce 1983 byla dokončena budova obecního úřadu a o 6 let později byl ke stavbě přistaven kulturní sál, který se svou kapacitou patří mezi největší v širokém okolí a je využíván především pro různé společenské akce.

6.3 Krajina, vodstvo, zeleň

Krajina je hornatá a samotná obec se nachází v nadmořské výšce 500 m. Pozděchov se rozkládá v údolí pod vrcholem Svéradov, který je nejvyšším bodem katastru a jeho nadmořská výška je 736 m. Obcí protéká malý potok Pozděchůvka, pramenící pod horou Svéradov a vlévající se ve Valašské Polance do říčky Senice. Území Pozděchova je z více než 60% pokryto lesy, z toho větší část tvoří lesy jehličnaté.

6.4 Bydlení, ubytování

Pozděchov čítá 229 domů, z nichž však nejsou všechny trvale obydleny. V obci se dochovalo mnoho domů s původní architekturou. Jsou to většinou roubené chalupy, o které mají zájem především lidé z měst, pro rekreační účely. Součástí budovy obecního úřadu je ubytovna s kapacitou 20 lůžek, která nabízí levné ubytování turistům. V současnosti je však pro svou cenu užívána i pro dlouhodobější bydlení. V krásném prostředí uprostřed pozděchovských lesů, v údolí nazývaném „Trubiska“, si postavili šlechtici z Vizovic své letní sídlo. Jedná se o dřevěný zámek, který se dochoval až do současnosti a na jehož stěně je dodnes viditelný podpis malíře Mikoláše Alše. V blízkosti stavby bylo vybudováno i několik rybníků a vyvěrá zde na povrch také sirný pramen. Nyní dřevěný zámek vlastní a spravuje místní myslivecké sdružení.

6.5 Hospodářství

Pozděchov byl převážně zemědělskou obcí. Pěstovaly se zde a stále ještě, i když v menší míře, pěstují brambory, pšenice, oves, zelenina a ovoce. Nejpěstovanějším ovocem jsou podobně jako na celém Valašsku švestky, kterým místní neřeknou jinak než „trnky“. Ty samozřejmě slouží k výrobě pravé valašské slivovice. V chovu dobytka převládají ovce, prasata, drůbež a králíci. V obci se však zatím příliš nedaří podnikání. Je zde sice několik málo drobných podnikatelů, ale pouze jedna právnická osoba, kterou představuje soukromá zemědělská společnost zaměřená na chov skotu a údržbu krajiny. Několik místních občanů pracuje na nedaleké pile. Lidé se dříve kromě zemědělství a chovu dobytka živili také podomáckou výrobou šindele, proutěného pletiva, dřevěného zemědělského nářadí, tkalcovstvím a někteří také pálili dřevěné uhlí. Dnes velká část obyvatel dojíždí za prací do

okolních větších měst např. Vsetína, Zlína nebo Vizovic. Obec má také velmi dobré autobusové spojení do Vsetína, Vizovic, Zlína i Valašských Klobouk

6.6 Občanská a technická vybavenost

V Pozdřechově se nachází obchod se smíšeným zbožím, holičství a kadeřnictví, cukrárna a nově zmodernizovaný hostinec. Své služby občanům nabízí také místní knihovna. Zastupitelstvo v čele se starostkou obce se již delší dobu snaží zapojit občany ke třídění odpadu. V roce 2002 byla dokončena plynofikace a nedávno proběhla také kolaudace obecního vodovodu. Pro starší občany byla zřízena služba odběrů obědů ze školní jídelny i s donáškou do domu.

6.7 Kulturní a sportovní činnost

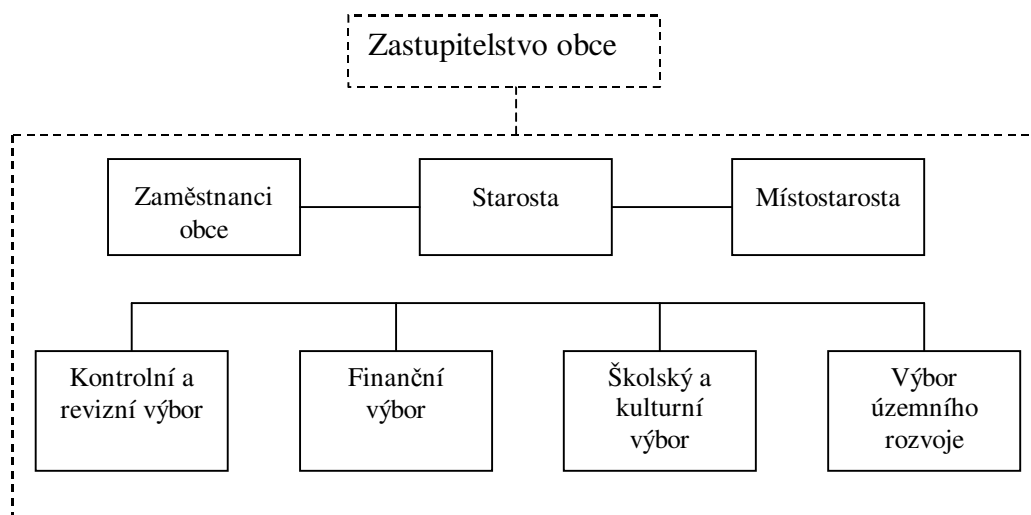
Velkou tradici má v obci ochotnické divadlo, které každoročně vystupuje na Den matek. Jeho činnost udržuje pan Štach Jan za pomoci ředitelky ZŠ a malých dětí. K dalším kulturním akcím patří především plesy, oslavy masopustu, pouť na sv. Jiří, hody, soutěž dobrovolných hasičů a taneční zábavy. Pro děti se 1.dubna každoročně pořádá akce s názvem „otevírání studánek“. Žáci ZŠ za doprovodu místních myslivců vyčistí studánky v okolí obce. Dále TJ Sokol pořádá dětský den plný her a pohádkový les, který je spojený s turistickým pochodem na Syrákov. V létě je možné si v obci zahrát tenis nebo volejbal na dvou kurtech, v zimě se změně hřiště na ledovou plochu a jako málokde v okolí se bruslí ve dne i v noci. Mimo to byl před třemi roky v katastru obce vybudován lyžařský vleč, který je provozován soukromým majitelem. Celoročně mají děti, mládež, ale i dospělí možnost navštěvovat tělocvičnu při ZŠ. Tuto možnost hojně využívají nejen místní, ale také občané z okolních i vzdálenějších vesnic.

6.8 Životní prostředí

Okolí obce je velmi zachovalé a čisté. Prakticky zde neexistuje žádný průmysl. Jediným znečišťovatelem ovzduší v obci jsou komíny domů místních obyvatel. Díky přechodu na ekologické zemědělství se po několika letech do potoka opět vrátili pstruzi a raci. Další raritou obce je lokalita, kde se také nachází chráněné naleziště šafránu bělokvětého a vyvěrají zde tři prameny s pitnou vodou.

7 ORGANIZAČNÍ STRUKTURA OBCE

Obec Pozděchov se počtem svých obyvatel řadí do kategorie malých obcí. Proto také organizační struktura není nikterak složitá, což dokumentuje obr. 2, který zobrazuje organizační strukturu obce Pozděchov.

Obr. 2. Organizační struktura obce Pozděchov

Počet členů obecního zastupitelstva je závislý na počtu obyvatel a velikosti územní obvodu obce. Pozděchov spadá do kategorie obcí, kde zastupitelstvo může být sestaveno ze 7 až 15 členů. Ze svého středu si pak zastupitelé volí starostu a místostarostu, ve větších obcích a městech i Radu obce. Pozděchov je však malou obcí, proto Rada obce není sestavena. Do roku 1998 bylo zastupitelstvo složeno z 11 členů. V tomtéž roce se však zastupitelstvo rozhodlo snížit počet členů zastupitelstva pro příští volební období na 9. Stejný počet členů tak má i zastupitelstvo v současném volebním období. Jednání zastupitelstva obce jsou vždy veřejná, což je zakotveno v zákoně. Jednání se může zúčastnit každý občan, předem projednávané body musí být zveřejněny na úřední obecní nebo veřejné desce po dobu nejméně 15 dní před jednáním zastupitelstva pokud se jedná o záležitosti nemovitostí.

Zastupitelstvo obce může zřídit své iniciativní a kontrolní orgány, což jsou výbory. Tyto výbory pak předkládají svá stanoviska a návrhy zastupitelstvu obce. Vždy však musí být zřízeny výbory finanční a kontrolní. Zda budou zřízeny ještě další výbory záleží na rozhodnutí zastupitelstva. Výbor však vždy musí mít lichý počet členů a předsedou každého výboru musí být člen obecního zastupitelstva. Jak již bylo řečeno, obec Pozděchov je malou obcí, proto byly zřízeny pouze výbory finanční, kontrolní a revizní, školský a kulturní a územního rozvoje a plánování. Finanční a kontrolní výbor musí být nejméně tříčlenný a

jejich členy nesmí být starosta, místostarosta, tajemník obecního úřadu, případně osoby, které se podílí na účetních a rozpočtových pracích obecního úřadu.

Finanční výbor kontroluje hospodaření s majetkem a finančními prostředky obce. Kontrolní výbor provádí kontrolu plnění usnesení zastupitelstva obce, kontroluje dodržování právních předpisů ostatními výbory a plní ještě další kontrolní úkoly, jimiž jej pověřilo zastupitelstvo obce. Školský a kulturní výbor obstarává, konzultuje a projednává záležitosti základní a mateřské školy, školního stravování, spolu s věcmi týkajícími se kulturního dění v obci. Výbor územního rozvoje a plánování spolu se stavební komisí řeší záležitosti občanů především v oblasti stavební. Provádí stavební dohled, plánují další územní rozvoj. Mimo jiné vydává povolení k menším stavbám, které nemají pevný základ, ale plní také řadu dalších funkcí týkajících se stavebnictví.

8 ANALÝZA ROZPOČTŮ A HOSPODAŘENÍ OBCE POZDĚCHOV V LETECH 2001-2004

Fungování obce je založeno na dvou základních pilířích jimiž jsou rozpočet a majetek obce. Tím prvním základním článkem obecního hospodaření je tedy rozpočet. Rozpočet obce je decentralizovaný peněžní fond, který je zároveň účetní bilancí a nástrojem obecní politiky, který slouží k plnění volebního programu. Prostředky získané prostřednictvím rozpočtu jsou nenávratné to však neznamená, že nepodléhají kontrole. Právě naopak hospodaření obce podléhá povinnému auditu, který kontroluje zda obec hospodaří v souladu se zákonem. Jak již bylo řečeno stěžejním prvkem hospodaření každé obce je rozpočet. Příloha P III názorným způsobem zobrazuje rozpočty obce Pozděchov letech 2001-2004 včetně plánovaného rozpočtu pro rok 2005.

8.1 Analýza rozpočtu a hospodaření obce Pozděchov v roce 2001

V rozpočtu roku 2001 se podstatným způsobem promítly již delší dobu připravované investiční akce na výstavbu druhé etapy obecního vodovodu a plynofikace obce. Z rozpočtu je patrné, že muselo dojít k nárůstu výdajové stránky, právě s ohledem na již zmiňované investiční akce. Obecní zastupitelstvo v té době schválilo plánované výdaje ve výši 9 306 000 Kč. V tomtéž rozpočtovém období vycházelo s celkově naplánovaných příjmů ve výši 3 551 000 Kč. Rozdíl 5 755 000 Kč měl být financován především dlouhodobě přijatých půjčených prostředků a z prostředků na bankovních účtech. Ve skutečnosti se však podařilo rozdíl mezi příjmy a výdaji určený pro financování snížit na hodnotu 3 032 960 Kč, a to zejména kvůli dosaženým rozpočtovým úsporám a taktéž díky vyšším skutečným příjmům. Obec Pozděchov je malou obcí, která nemá založeny žádné obecní podniky a i ze své hospodářské činnosti nedosahuje žádných vysokých příjmů. Rozhodující příjmovou složkou rozpočtu jsou především daňové příjmy a dotace od jiných státních subjektů a vyšších územně správních celků. Fakt, že se podařilo obci získat vyšší dotace než byly původně plánovány i přes nepřízeň skutečných prostředků získaných z výběru daní, pozitivně ovlivnilo celkovou výši získaných prostředků na straně příjmů.

Tab. 1. Přijaté dotace v roce 2001

ROZPOČTOVÉ PŘÍJMY V KČ PŘIJATÉ DOTACE	2001	
	Plánované	Skutečnost
Neinvestiční dotace z všeob. poklad. správy stát. rozpočtu		110 166
Neinvest. dotace stát. rozpočtu v rámci souhrn. dotač. vztahu	101 000	972 531
Ostatní neinvestiční přijaté dotace ze státního rozpočtu	90 000	64 977
Neinvestiční přijaté dotace od obcí a krajů	127 000	86 000

Největším negativním změnám oproti skutečně plánovaným došlo ve výběru daně z přidané hodnoty, kde skutečná hodnota daně klesla o téměř 400 000 Kč oproti plánovanému 1 203 000 Kč na pouhých 837 373 Kč.

Tab. 2. Daňové příjmy roku 2001

ROZPOČTOVÉ PŘÍJMY V KČ DANĚ Z PŘÍJMŮ ZISKU A KAPITÁLOVÝCH VÝNOSŮ	2001	
	Plánované	Skutečnost
Daň z příjmů fyzických osob ze závis. činnosti a funk. požitků	552 000	438 168
Daň z příjmů fyzických osob ze samostatné výdělečné činnosti	150 000	454 031
Daň z příjmů fyzických osob z kapitálových výnosů	60 000	40 883
Daň z příjmů právnických osob	467 000	501 872
Daň z příjmů právnických osob za obce	71 000	70 990
Daň z přidané hodnoty	1 203 000	837 373

Na druhé straně se však podařilo oproti plánu vybrat více peněz z daně z příjmů fyzických osob ze samostatné činnosti a taktéž z daně z právnických osob. Rovněž se nepodařilo naplnit rozpočtový předpoklad ve výběru daně z nemovitostí z odhadovaných 150 000 Kč přišlo na účet obce pouze 118 870 Kč.

Tab. 3. Majetkové daně v roce 2001

ROZPOČTOVÉ PŘÍJMY V KČ MAJETKOVÉ DANĚ	2001	
	Plánované	Skutečnost
Daň z nemovitostí	150 000	118 870

Ani v oblasti daní a poplatků ze služeb a vybraných činností nedosáhla obec takových výsledků jaké si v rozpočtu naplánovala. Ve všech sledovaných položkách mimo poplatků za provozovaný výherní stroj realizovala obec nižší výnos než si naplánovala. V úhrnu se však nejedná o položky, které by mohly dramaticky ovlivnit výši příjmů obecního rozpočtu.

Tab. 4. Daně a poplatky z vybraných činností a služeb v roce 2001

ROZPOČTOVÉ PŘÍJMY V KČ	2001	
DANĚ A POPLATKY Z VYBRANÝCH ČINNOSTÍ A SLUŽEB	Plánované	Skutečnost
Poplatek ze psů	6 000	5 840
Poplatek za užívání veřejného prostranství	10 000	6 890
Poplatek za provozovaný výherní přístroj	15 000	20 000
Správní poplatky	20 000	16 620

Rovněž za očekávání zůstává oblast běžných příjmů, kde obci ve všech sledovaných kategoriích nepřiteklo tolik prostředků, kolik obec předpokládala. Největšího rozdílu dosáhl příjem ze školního stravování, kdy obec získala 183 532 Kč, oproti plánovaným 300 000 Kč. Mimo školní stravování se obci nepodařilo realizovat předpokládané příjmy také ze sběru a svozu komunálního odpadu. Rozdíl ve skutečnosti činil více než 80 %. Naopak obec získala prostředky za poskytované služby v oblasti komunálních služeb a územního rozvoje ve výši 35 410 Kč.

Tab. 5. Běžné rozpočtové příjmy v roce 2001

ROZPOČTOVÉ PŘÍJMY V KČ	2001	
BÉŽNÉ PŘÍJMY	Plánované	Skutečnost
Předškolní zařízení	50 000	32 380
Základní škola	10 000	5 160
Školní stravování	300 000	183 532
Knihovnická činnost	1 000	460
Zájmová činnost v kultuře	22 000	11 934
Ostatní záležitosti kultury		1 500
Pohřebnictví	6 000	5 560
Komunální služby a územní rozvoj celkem		35 410
- Příjmy z poskytování služeb		30 410
- Příjmy z pronájmu pozemků		5 000
Sběr a svoz komunálních odpadů	100 000	12 568

Další kategorie příjmů, kde se obci podařilo realizovat vyšší příjmy než se předpokládalo je oblast místní správy, v níž obec v úhrnu získala více než desetinásobek plánovaných příjmů.

Tab. 6. Příjmy z výkonu veřejné správy za rok 2001

ROZPOČTOVÉ PŘÍJMY V KČ	2001	
	Plánované	Skutečnost
VEŘEJNÁ SPRÁVA		
Činnost místní správy celkem	15 000	171 061
- Příjmy z poskytnutých služeb	10 000	44 684
- Příjmy z pronájmu pozemků		1 386
- Příjmy z pronájmu ostatních nemovitostí	5 000	8 935
- Přijaté nekapitálové příspěvky		16 056
- Ostatní investiční příjmy jinde nezařazené		100 000
Obecné příjmy a výdaje z finančních operací celkem	25 000	22 392
- Příjmy z úroků	25 000	19 587
- Příjmy z podílu na zisku a dividend		2 805

Výdaje obecního rozpočtu se v roce 2001 oproti skutečnosti podařilo téměř o dva miliony redukovat. K standardně největším výdajům obce velikosti Pozdřehova patří zajištění jejího chodu, tedy činnost místní správy. Zde se obci podařilo snížit plánované výdaje ve výši 991 000 Kč na 613 719 Kč. K nejvýznamnějším položkám této kategorie pak patří výdaje na platy obecních zaměstnanců, odvody povinného sociálního a zdravotního pojištění, platby za energie a nákup ostatních služeb. Další významnou položku tvoří odměny zastupitelům obce, které měly činit téměř 700 000 Kč. Ve skutečnosti bylo však na odměnách vyplaceno pouze 392 791 Kč.

Tab. 7. Výdaje na činnost veřejné správy v roce 2001

ROZPOČTOVÉ VÝDAJE V KČ Veřejná správa	2001	
	Plánované	Skutečnost
Zastupitelstvo obcí	701 000	392 791
- odměny členům zastupitelstev obcí	480 000	317 738
- povinné odvody na soc. Pojištění	125 000	51 368
- povinné odvody na veřejné zdrav. Pojištění	90 000	17 780
- cestovné	6 000	5 905
Činnost místní správy	991 000	613 719
- Platy zaměstnancům v pracovním poměru	400 000	254 778
- Ostatní osobní výdaje		
- Povinné pojistné sociálního zabezpečení	100 000	66 491
- povinné pojistné na veřejné zdravotní pojištění	50 000	23 017
- Ostatní povinné pojistné placené zaměstnavatelem	2 000	1 272
- Prádlo, oděv a obuv	2 000	770
- knihy učební pomůcky a tisk	15 000	5 918
- drobný hmotný dlouhodobý majetek	10 000	6 890
- nákup materiálu jinde nezařazeného	20 000	17 738
- Pevná paliva	50 000	16 859
- Pohonné hmoty a maziva	10 000	654
- plyn		
- elektrická energie	110 000	57 792
- služby pošty	3 000	2 622
- služby telekomunikací a radiokomunikací	30 000	21 393
- služby peněžních ústavů	25 000	41 052
- nájemné za půdu	2 000	
- konzultační, poradenské a právní služby		
- služby školení a vzdělávání	3 000	15 404
- služby zpracování dat	10 000	7 860
- nákup ostatních služeb	70 000	48 508
- Opravy a udržování		7 689
- cestovné	1 000	386
- pohoštění	2 000	515
- věcné dary	2 000	2 562
- platby daní a poplatků	74 000	2 095
- Ostatní neinvestiční dotace		11 453

V oblasti běžných výdajů rozpočtu se však u některých výdajů nepodařilo dosáhnout úspor ve srovnání s plánovaným výhledem. Tuto skutečnost nejlépe dokumentuje příloha P IV. K výdajově nejvýznamnějším položkám patří provoz základní školy, školní stravování, pitná voda, čímž je myšlen výdaj na projektovou dokumentaci související s budováním druhé etapy obecního vodovodu pro obyvatele obce a výstavba a údržba místních inženýrských sítí. Provoz základní školy a údržba místních inženýrských sítí je financována především prostřednictvím dotací. K významnějším výdajovým položkám obecního rozpočtu patří komunální služby, uzemní rozvoj a sběr a svoz komunálních odpadů. V první zmiňované oblasti obec vydává největší prostředky za nákup pozemků. Co se týká sběru a svozu

komunálních odpadů jde především o platby firmě JOGA recycling, která zabezpečuje pro obec svoz komunálních odpadů.

Druhým pilířem na kterém stojí fungování obce mimo rozpočet je majetek obce. Obec má možnost podobně jako soukromé osoby nebo firmy s tímto majetkem nakládat, s tím rozdílem, že by tak měla činit ve veřejném zájmu, tedy v zájmu občanů obce. K 31.12.2001 disponovala obec Pozdřechov celkovým majetkem v úhrnné výši 30 555 393 Kč. Tento majetek musí být podobně jako u firem kryt na straně pasiv a to ve stejné výši, neboť i rozvaha obce je založena na bilančním principu. V průběhu roku 2001 došlo k navýšení drobného dlouhodobého nehmotného majetku obce o částku 119 060 Kč. Toto navýšení bylo způsobeno tím, že byl do hodnoty tohoto majetku přiřazen projekt druhé etapy obecního vodovodu. Mimo projektu druhé etapy obecního vodovodu sem patří územní plán obce, výškové zaměření obce a ještě celá řada dalších architektonických návrhů a projektů zpracovaných na zakázku obce a to v souhrnné výši 1 096 130 Kč. K dalšímu nárůstu došlo také v evidenci pozemků ve vlastnictví obce. Nárůst byl způsoben přeceněním pozemků firmou Real Soft Brno. Jednalo se o navýšení hodnoty pozemků v majetku obce o 112 042 Kč. Mimo to obec ještě nakoupila další pozemky od místních občanů v pořizovací hodnotě 83 394 Kč. Ke snížení hodnoty celkového majetku však došlo v položce stavby. Toto snížení bylo způsobeno odepsáním zděné budovy školy č. 64 z majetku obce a jejím zbouráním. Hodnota staveb tak v evidenci obecního majetku vykazuje k 31.12.2001 hodnotu 11 965 872 Kč oproti původním 12 265 872 Kč. Ke snížení celkové hodnoty majetku došlo také na účtu samostatných movitých věcí a souborů a také účtu drobného dlouhodobého hmotného majetku zapříčiněného vznikem právního subjektu základní a mateřské školy, který si vyžádal bezúplatný převod části majetku na tento nově vzniklý subjekt. Obec má v majetku také dva obrazy od malíře Hartingera, jejichž hodnota byla oceněna na 12 000 Kč.

Největší nárůst zaznamenal účet 042 Pořízení dlouhodobého hmotného majetku. Původní hodnota 3 041 458 Kč byla navýšena o necelých pět milionů. Nejvíce se na tomto nárůstu podílely nedokončené investice vodovodu, nástavby požární zbrojnice, hřbitova a kotelny obecního úřadu. Dále obec disponuje dlouhodobým finančním majetkem, který tvoří akcie peněžního ústavu Česká spořitelna ve výši 70 000 Kč, k dispozici má také materiál na skladě, který byl k 31.12.2001 oceněn v celkové výši 82 416 Kč. Položka odběratelé vykazuje k tomtéž datu hodnotu 216 908 Kč. Na poskytnutých zálohách za plyn a elektřinu

obec ke konci roku měla zaplacenou 119 790 Kč. Další z významných položek aktiv představují ostatní pohledávky jejíž výše i když se podařilo snížit stále ještě přesahuje hodnotu 2 780 000 Kč. Bez mála 2 500 000 Kč činí nesplacená pohledávka pana Milana Štacha za budovu kravína. Na bankovním účtu pak má obec k 31.12.2001 k dispozici částku 791 172 Kč.

Na straně pasiv, která vyjadřuje odkud je majetek financován představuje největší položku Fond dlouhodobého majetku který ke konci roku vykazuje hodnotu 22 543 646 Kč. Hospodářský výsledek běžného období činí 1 027 603 Kč a nerozdělený zisk z minulých let má hodnotu 258 719 Kč. Druhou nejvyšší hodnotu vykazuje na straně pasiv položka Dodavatelé, a to částku téměř 4 000 000 Kč. V tomtéž roce čerpala obec bankovní úvěr ve výši tři miliónů Kč. Obec dále dluží na účtu ostatní závazky 789 000 Kč. Další část strany pasiv představují specifické účty určené pro rozpočtové hospodaření obcí. Jedná se o účty Převod zúčtování příjmů a výdajů z minulých let v záporné hodnotě 1 650 318 Kč. Dále se jedná o Saldo výdajů a nákladů rozpočtového hospodaření o celkové záporné částce 3 067 884 Kč. A Saldo příjmů a výnosů rozpočtového hospodaření v konečném zůstatku 21 099 Kč. Daň, kterou musela obec za své činnosti zaplatit činila 326 740 Kč. Tyto skutečnosti zachycuje příloha P V.

8.2 Analýza rozpočtu a hospodaření obce Pozdřechov v roce 2002

I z analýzy rozpočtu roku 2002 je patrné, že započaté investiční akce na plynifikaci obce a druhé etapy obecního vodovodu nejvýznamnějším způsobem ovlivňují celkovou bilanci rozpočtu. V roce 2002 dochází k velkému nárůstu jak příjmů tak výdajů oproti skutečně plánovaným, a to nárůstu téměř pěti násobnému. Celková bilanční suma skutečných příjmů rozpočtu tak dosahuje 16 866 659 Kč. Výdajová suma, pak překračuje 17 867 000 Kč. Rozdíl, který je kryt z financování se pak jen nepatrně zvýšil z původně plánovaných 950 000 Kč na 1 000 804 Kč. Tento padesátitisícový nárůst však není nikterak dramatický v porovnání s tím, k jak velkému nárůstu rozpočtu oproti plánu došlo. Je také nepochybné, že uskutečněné investice do výstavby obecního vodovodu a plynifikace obce jsou na hranici financovatelnosti obce velikosti Pozdřechova. Z analýzy již těchto dvou let je možné usuzovat, že zmíněné akce podstatným způsobem zadlužily obec a zřejmě ji i do budoucna na řadu let znemožní financování jakékoliv jiného projektu nebo akce.

V příjmové straně opět dominují dotační příjmy ze státního rozpočtu a převody z rozpočtových účtů, které v úhrnu převyšují sumu 10 miliónů korun. Bez těchto zdrojů by obec Pozdřechov vůbec nebyla schopna započat finančně velmi náročné akce dokončit.

Tab. 8. Přijaté dotace za rok 2002

ROZPOČTOVÉ PŘÍJMY V KČ	2002	
	Plánované	Skutečnost
PŘIJATÉ DOTACE		
Neinvestiční dotace z všeob. poklad. správy stát. rozpočtu	0	68 000
Neinvest. dotace stát. rozpočtu v rámci souhrn. dotač. vztahu	99 000	99 000
Ostatní neinvestiční přijaté dotace ze státního rozpočtu	90 000	3 103 489
Neinvestiční přijaté dotace od obcí a krajů	109 000	110 754
Ostatní převody z vlastních fondů		1 812 219
Převody z rozpočtových účtů		5 704 345
Ostatní investiční dotace ze státního rozpočtu		2 212 000

Pozitivním jevem v oblasti daňových příjmů je, že se daří státu objem prostředků získaných výběrem daní zvyšovat, z čehož také profitují obce a města. I když se obci nepodařilo docílit takových daňových příjmů jaké předpokládala, fakt, že meziročně došlo k navýšení příjmů oproti minulému roku je pozitivní. Svůj vliv na nárůst daňových příjmů od státu může mít také meziročně se zvyšující počet obyvatel obce, i když nikterak dramatický. K největšímu nárůstu skutečně získaných daňových příjmů meziročně došlo u daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a funkčních požitků, daně z příjmů právnických osob, daně z příjmů právnických osob za obce a u daně z přidané hodnoty.

Tab. 9. Srovnání daňových příjmů v letech 2001-2002

ROZPOČTOVÉ PŘÍJMY V KČ	2001	2002
	Skutečnost	Skutečnost
DANĚ Z PŘÍJMŮ ZISKU A KAPITÁLOVÝCH VÝNOSŮ		
Daň z příjmů fyzických osob ze závis. činnosti a funk. požitků	438 168	606 406
Daň z příjmů fyzických osob ze samostatné výdělečné činnosti	454 031	202 751
Daň z příjmů fyzických osob z kapitálových výnosů	40 883	46 375
Daň z příjmů právnických osob	501 872	684 188
Daň z příjmů právnických osob za obce	70 990	326 740
Daň z přidané hodnoty	837 373	1 063 402

U první položky daně z příjmů fyzických osob ze závis. činnosti a funkčních požitků došlo k navýšení o bezmála 200 000 Kč. Velmi podobného nárůstu o více než 170 000 Kč došlo u daně z přidané hodnoty. Taktéž obdobný nárůst, i když ne tak razantní zaznamenala položka daně z příjmů právnických osob, a to o více než 80 000 Kč. Zdaleka nejvyššího růstu dosáhla daň z příjmů právnických osob za obce, a to téměř pětinasobného. Naopak

poklesu v daňových příjmech zaznamenala obec u daně z příjmů fyzických osob ze samostatné výdělečné činnosti, došlo k poklesu o více než 250 000 Kč.

Zajímavým poznatkem, který dokumentuje Tab. 10. je skutečný příjem do obecního rozpočtu plynoucí z daně z nemovitostí. Tabulka dokumentuje platební disciplínu obyvatel obce Pozdřechov. Zatímco odhady příjmu této položky zůstaly meziročně stejné. Skutečnost se podstatným způsobem lišila. V roce 2001 obec získala pouze 118 870 Kč zatímco v roce 2002 byl výnos přesahující 190 000 Kč. Z tabulky je tedy patrné, že v roce 2002 zaplatilo daň z nemovitostí mnohem více občanů obce než v roce předešlém. Bezesporu významnou roli také hrál fakt, že obci byl přidělen nový koeficient, který navýšil cenu půdy a tím tak také významnou měrou přispěl k navýšení prostředků plynoucích z daně z nemovitostí. Daň z nemovitostí totiž jako jediná z daní se celá vrací do prostředků té obce ze které byla vybrána. Je proto věcí každé obce, aby přesvědčila občany o prospěšnosti placení této daně pro obecní kasu.

Tab. 10. Majetkové daně v roce 2001 a 2002

ROZPOČTOVÉ PŘÍJMY V KČ	2001		2002	
MAJETKOVÉ DANĚ	Plánované	Skutečnost	Plánované	Skutečnost
Daň z nemovitostí	150 000	118 870	150 000	190 028

Pozitivní je také, že u skupiny příjmů týkající se daní a poplatků za služby se obci podařilo meziročně získat více prostředků, což je patrné z Tab. 11.

Tab. 11. Příjem z daní a poplatků v letech 2001 a 2002

ROZPOČTOVÉ PŘÍJMY V KČ	2001	2002
DANĚ A POPLATKY Z VYBRANÝCH ČINNOSTÍ A SLUŽEB	Skutečnost	Skutečnost
Poplatek za likvidaci komunálního odpadu		105 295
Poplatek ze psů	5 840	6 920
Poplatek za užívání veřejného prostranství	6 890	8 070
Poplatek za provozovaný výherní přístroj	20 000	20 000
Odvoz výtěžku z provozování loterií		
Správní poplatky	16 620	16 760

Největší zdroj finančních prostředků pro rozpočet obce u této kategorie příjmů představuje položka poplatku za likvidaci komunálního odpadu, která v praxi znamená úhradu části nákladů vynakládaných obcí na likvidaci občany vyprodukovaných odpadů. Jde o částku překračující 105 000 Kč. Ostatní položky z této kategorie vzhledem k bilanční sumě rozpočtu lze považovat za zanedbatelné.

V kategorii běžných příjmů stojí za zmínku fakt, že již nelze v roce 2002 počítat z příjmem ze školního stravování, neboť se školní stravování stalo součástí nově vzniklého právně samostatného subjektu základní školy, na kterou byla převedena i část majetku obce zahrnující vnitřní vybavení školy. Z tohoto důvodu tak již položka školní stravování od roku 2002 nefiguruje jako součást obecního rozpočtu. Budova školy však nadále zůstává majetkem obce. Pravdou je, že školní stravování pokud porovnávám příjmy a výdaje u této konkrétní položky byla spíše ztrátovou činností, tedy výdaje podstatně převyšovaly příjmy. Nově se v této skupině objevuje také příjem z pitné vody, který představuje, jak částku za spotřebovanou vodu obyvateli obce, tak také jednorázový příjem za vybudování přípojky k obecnímu vodovodu. Pravdou je, že obec při plánování počítala s výrazně nižším zájmem o obecní vodu než ve skutečnosti byl, a to zejména z důvodů, že 99 % obyvatel Pozdřehova má vybudovanou vlastní studnu. Svou roli v rozhodování obyvatel obce hraje fakt, že u obecní vody je prováděn pravidelný rozbor, voda je desinfikována, a proto se i snižuje riziko možného výskytu nemocí.

Tab. 12. Běžné příjmy obecního rozpočtu v roce 2002

ROZPOČTOVÉ PŘÍJMY V KČ	2002	
	Plánované	Skutečnost
BĚŽNÉ PŘÍJMY		
Pitná voda celkem	100 000	226 138
Předškolní zařízení	30 000	28 350
Základní škola		1 500
Knihovnická činnost	1 000	729
Zájmová činnost v kultuře	20 000	
Ostatní záležitosti kultury		36 220
Pohřebnictví	6 000	7 632
Komunální služby a územní rozvoj celkem		89 793
Sběr a svoz komunálních odpadů		28 132
Požární ochrana - dobrovolná činnost		906

V oblasti týkající se příjmů z činnosti místní správy a obecných příjmů a výdajů z finančních operací rozpočet v roce 2002 výrazně pokulhává za částkou vybranou v roce 2001. Nejen, že jsou skutečně získané prostředky výrazně nižší oproti skutečným příjmům v minulém roce, ale rovněž byly naddimenzovány plánované příjmy pro rok 2002. Tuto skutečnost dokládá Tab. 13.

Tab. 13. Rozpočtové příjmy z činnosti veřejné správy

ROZPOČTOVÉ PŘÍJMY V KČ	2001		2002	
VEŘEJNÁ SPRÁVA	Plánované	Skutečnost	Plánované	Skutečnost
Činnost místní správy celkem	15 000	171 061	76 000	51 683
- Příjmy z poskytnutých služeb	10 000	44 684	30 000	20 002
- Příjmy z pronájmu pozemků		1 386	30 000	1 691
- Příjmy z pronájmu ostatních nemovitostí	5 000	8 935		11 675
- Přijaté nekapitálové příspěvky		16 056	16 000	18 315
- Ostatní investiční příjmy jinde nezařazené		100 000		
Obecné příjmy z finančních operací celkem	25 000	22 392	10 000	8 834
- Příjmy z úroků	25 000	19 587	10 000	8 834
- Příjmy z podílu na zisku a dividend		2 805		

Ve výdajové stránce rozpočtu i v roce 2002 dominují výdaje na činnost místní správy, část významných nákladů představuje obecní zastupitelstvo, výrazně největší položkou v kategorii běžných výdajů je výstavba obecního vodovodu a to pro rok 2002 ve výši 4 631 355 Kč, druhou nejvýznamnější položkou jsou pak prostředky pro chod základní školy, které činí 3 402 112 Kč. Tyto fakta nejlépe dokumentují přílohy P VI a PVII.

Jednou z významných položek běžných výdajů představují investice do údržby a výstavby místních inženýrských sítí. Pro rok 2002 obec plánovala výdaje ve výši 1 723 000, ve skutečnosti však bylo k dispozici 913 345 Kč. Dále se obci podařilo uspořít bezmála 30 000 Kč na výdajích za veřejné osvětlení. Tradičně největší vynakládanou částku představuje spotřebovaná elektrická energie, kterou se podařilo uspořít. Další neplánované náklady, které se v rámci obecního rozpočtu pro rok 2002 nepředpokládaly si vynutila požární ochrana. Proti plánovaným 10 000 Kč bylo nutné tuto částku zvýšit na 39 253 Kč. Podobně jako v minulém roce také letos se podařilo obci uspořít ve výdajích na chod místní správy. Plánovanou částku 1 291 000 Kč se obci podařilo nepatrně snížit na 1 158 306 Kč. Nepodařilo se však udržet výdaje zastupitelstva v plánované výši a ve skutečnosti bylo nutno vydat 562 539 Kč. Novou výdajovou položku v rozpočtu obce představují výdaje na komunální volby, a to ve výši 56 894 Kč.

V oblasti ostatních výdajů si v rozpočtu pro rok 2002 zcela neplánovaně vyžádaly nejvíce prostředků převody vlastním fondům, a to ve výši 6 230 242 Kč. Oproti minulému období se také podstatně zvýšily placené vlastní úroky v kategorii obecních výdajů z finančních operací, což si vyžádalo částku 219 985 Kč. Tento nárůst je téměř sto násobný v porovnání z minulým rokem. Tato položka také potvrzuje můj úsudek o výrazném navyšování dluhové služby obce.

Tab. 14. Ostatní rozpočtové výdaje v letech 2001-2002

Ostatní rozpočtové výdaje v Kč	2001 Skutečnost	2002 Skutečnost
Obecné příjmy a výdaje z finančních operací	2 213	219 985
- úroky vlastní		215 942
- služby peněžních ústavů	2 213	4 043
Převody vlastním fondům		6 230 242
Ostatní činnosti jinde nezařazené	796 226	16 550
- ostatní neinvestiční dotace nezisk. Org.	108 635	16 550
- ostatní neinvest. dotace veřejným rozpočtům územní úrovně	687 591	

K 31.12.2002 měla obec Pozdřechov k dispozici majetek v celkové sumě 30 892 459 Kč. Proti minulému roku došlo v průběhu roku 2002 k navýšení celkového majetku obce o téměř 340 000 Kč. Tradičně největší majetkovou položku obce představují stavby, u nichž došlo k navýšení o částku 1 275 011 Kč. Tato částka v sobě zahrnuje hodnotu kotelny obecní úřadu a základní školy, které byly převedeny do užívání. Zbýlých 54 117 Kč bylo vydáno na vybavení základní školy počítačovou sítí. Obec také v roce 2002 vyřadila část zastaralého software. Toto vyřazení způsobilo snížení hodnoty softwaru obce na hodnotu 23 415 Kč. Další položkou, která zaznamenala pokles a to bezmála o 170 000 Kč, byl drobný dlouhodobý nehmotný majetek obce. Největší pokles způsobilo převedení projektové dokumentace na sdružení obcí Vsacko. Šlo o částku 126 393 Kč. Další snížení této položky způsobilo převedení projektové dokumentace o školní a obecní kotelny do užívání, a to v úhrnné částce 43 090 Kč. Ke snížení celkové hodnoty pozemků obce o 2 089 Kč došlo také v důsledku každoročního přecenění pozemků obce firmou Real Soft Brno.

V původní výši 758 499 Kč zůstal soubor samostatných movitých věcí obce. Naopak nárůst zaznamenal celkový drobný dlouhodobý hmotný majetek, a to o částku 164 803 Kč. Jednalo se o nákup nového fax modemu Panasonic, mikrovlnné trouby, dvou kusů mobilních telefonů pro hasičský záchranný systém, ale také nového počítače, tiskárny, kopírky a skeneru nebo také nové chladničky a motorové pily. Na druhé straně byl také majetek v hodnotě 57 032 Kč vyřazen. Jednalo se o vyřazení zastaralé motorové pily, křovinořezu a sekačky. Snížení hodnoty z 8 298 670 Kč na 7 541 796 Kč v roce 2002 zaznamenala, také položka 042 Pořízení dlouhodobého hmotného majetku obce. Tuto změnu způsobilo převedení rozvodu plynu obce na sdružení obcí Vsacko, a taktéž zařazení kotelen obecního úřadu a základní školy do užívání, tedy převedení na účet 022. Obec v roce 2002 také

navýšila hodnotu zásob. K 31.12.2002 měla obec zásoby ve výši 156 531 Kč. V totéž roce byla obci splacena část pohledávek, konkrétně pohledávka za ubytování a nájem. Nedobytnou však nadále zůstala pohledávka za prodej dřeva ve výši 113 480 Kč. Obec také v roce 2002 byla nucena zaplatit vyšší částku na zálohách za plyn a elektřinu, a to v celkové výši 173 800 Kč. Stejná oproti minulému roku zůstává hodnota ostatních pohledávek. Jedná se o částku 2 780 112 Kč. Nejvyšší sumu představuje pohledávka pana Štacha v úhrnu bezmála 2 400 000 Kč. Součástí aktiv obce k 31.12.2002 stejně jako v minulých letech jsou dva obrazy malíře Hartingera v hodnotě 12 000 Kč a akcie České spořitelny oceněné v rozvaze na 70 000 Kč. Na bankovním účtu obec měla k 31.12.2002 zůstatek 675 017 Kč.

Na straně pasiv, opět představuje největší položku Fond dlouhodobého majetku který se vyšplhal ke konci roku na hodnotu 26 977 341 Kč. Hospodářský výsledek běžného období vykázal ztrátu 671 963 Kč. Hodnota účtu dodavatelé se meziročně snížila o bezmála 2 500 000 Kč na hodnotu 1 461 760 Kč. Prakticky tedy obec dokázala v roce 2002 splatit dva a půl miliónu korun, které vedla jako své závazky vůči dodavatelům. V totéž roce se obci podařilo splatit 100 000 Kč ze svého čerpaného bankovního úvěru. Konečný zůstatek na účtu Dlouhodobý bankovní úvěr činil 2 900 000 Kč. Mimo to se však obci zvýšil dluh na účtu ostatní závazky na hodnotu 1 790 046 Kč. Obec si také vzala po vzájemné dohodě dlouhodobý úvěr od firmy IMOS Zlín z Tečovic, jehož hodnota k 31.12.2002 činila 2 212 000 Kč. Zbývající část strany pasiv představují specifické účty určené pro rozpočtové hospodaření obcí. Jedná se o účty Převod zúčtování příjmů a výdajů z minulých let v záporné hodnotě 689 638 Kč. Dále se jedná o Saldo výdajů a nákladů rozpočtového hospodaření v celkové záporné hodnotě 3 198 066 Kč. A Saldo příjmů a výnosů rozpočtového hospodaření v konečném záporném zůstatku 38 475 Kč. Poslední položku na straně pasiv představují ostatní závazky vztahující se ke zpracování mezd. Celková hodnota ke konci roku 2002 činí 149 455 Kč. Tuto skutečnost dokumentuje příloha P VIII.

8.3 Analýza rozpočtu a hospodaření obce Pozdřehov v roce 2003

Z rozpočtu roku 2003 je zřejmé, že se již pomalu dokončují započaté investiční akce na plynofikaci obce a výstavby druhé fáze obecního vodovodu. Celkové plánované příjmy dosahují 8 987 000 Kč a ani skutečnost se podstatným způsobem nelišila. Ve skutečnosti obecní rozpočet získal v roce 2003 částku 9 299 000 Kč, což představuje nárůst o 312 000 Kč, oproti předpokladu. V totéž roce předpokládal rozpočet plánované výdaje ve

výši 11 835 000 Kč. Během roku se však podařilo obci uspořít na výdajích 362 000 Kč, a proto celková suma skutečných výdajů za rok 2003 činila 11 473 000 Kč. Rozdíl mezi skutečnými výdaji a příjmy je ve výši 2 174 000 Kč kryt z financování pomocí dlouhodobě přijaté půjčky a operacemi z peněžních účtů organizace nemajících charakter příjmů, a výdajů vlády. Je však nepochybné, že i po třetí v řadě za sebou byl sestaven deficitní rozpočet obce a během posledních tří let také podstatným způsobem narostla dluhová služba obce. Na příjmové straně rozpočtu se největší měrou podílí přijaté dotace, jak investičního, tak také neinvestičního charakteru. Z Tab. 15. je patrné, že se obci do rozpočtu podařilo získat obdobnou dotační sumu, která byla pro rok 2003 naplánována, a to ve výši přesahující 5 200 000 Kč.

Tab. 15. Dotace v rozpočtu pro rok 2003

ROZPOČTOVÉ PŘÍJMY V KČ	2003	
	Plánované	Skutečnost
PŘIJATÉ DOTACE		
Neinvestiční dotace z všeob. poklad. správy stát. rozpočtu	0	21 000
Neinvest. dotace stát. rozpočtu v rámci souhrn. dotač. vztahu	90 000	90 000
Ostatní neinvestiční přijaté dotace ze státního rozpočtu	0	232 000
Neinvestiční přijaté dotace od obcí a krajů	3 192 000	3 217 000
Investiční přijaté dotace přijaté ze státních fondů	0	13 000
Ostatní investiční dotace ze státního rozpočtu	2 212 000	2 212 000

V oblasti daňových příjmů se ve všech sledovaných položkách podařilo realizovat nebo navýšit předpoklad až na daň z příjmů fyzických osob z kapitálových výnosů. I v meziročním srovnání skutečných příjmů s rokem 2002 je patrné, že v roce 2003 přiteklo do obecního rozpočtu více prostředků z daní než v minulém roce. U daně z příjmů fyzických osob z kapitálových výnosů bylo vybráno o 5 000 Kč méně než se předpokládalo, pokles příjmů je však možno považovat za zanedbatelný. Tradičně největším zdrojem příjmů z daní je daň z přidané hodnoty, která plní obecní rozpočet v roce 2003 částkou 1 200 000 Kč. Druhou v pořadí je daň z příjmu právnických osob, která přispívá do rozpočtu částkou 760 000 Kč. Třetí zůstává daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti s částkou 610 000 Kč.

Tab. 16. Daňové rozpočtové příjmy v roce 2003

ROZPOČTOVÉ PŘÍJMY V KČ	2003	
	Plánované	Skutečnost
DANĚ Z PŘÍJMŮ ZISKU A KAPITÁLOVÝCH VÝNOSŮ		
Daň z příjmů fyzických osob ze závis. činnosti a funk. požitků	610 000	610 000
Daň z příjmů fyzických osob ze samostatné výdělečné činnosti	205 000	240 000
Daň z příjmů fyzických osob z kapitálových výnosů	50 000	45 000
Daň z příjmů právnických osob	700 000	760 000
Daň z příjmů právnických osob za obce		
Daň z přidané hodnoty	1 200 000	1 200 000

Naopak v kategorii majetkových daní, kterou reprezentuje daň z nemovitostí se obci plán nepodařilo splnit a odhad příjmů ve výši 200 000 Kč se ukázal jako nerealistický. Fakt, že se ve skutečnosti v roce 2003 podařilo vybrat na dani z nemovitostí pouze 100 000 Kč svědčí o tom, že si občané neplní své daňové povinnosti tak jak mají. Proti předešlému roku se tak skutečný výnos do obecního rozpočtu z daně z nemovitostí snížil o více než 90 000 Kč.

Tab. 17. Srovnání daně z nemovitostí v letech 2002-2003

ROZPOČTOVÉ PŘÍJMY V KČ	2002		2003	
	Plánované	Skutečnost	Plánované	Skutečnost
MAJETKOVÉ DANĚ				
Daň z nemovitostí	150 000	190 028	200 000	100 000

V oblasti příjmů z daní a poplatků z vybraných činností a služeb si prvenství drží poplatek za likvidaci komunálního odpadu, který se navíc nejen proti plánu, ale také meziročně daří zvyšovat. Pro rok 2003 se do rozpočtu obce podařilo získat 130 000 Kč. I u ostatních položek s této kategorie příjmů se podařilo získat minimálně to co bylo naplánováno.

Kategorie běžných příjmů obecního rozpočtu je z globálního hlediska méně významnou. Největší měrou do obecního rozpočtu přispívá příjem z pitné vody. I v tomto roce obec získala více prostředků než předpokládala, což svědčí o rostoucím zájmu občanů Pozdřehova o obecní pitnou vodu. Z původně plánovaných 70 000 Kč obec získala 145 000 Kč. Především však v oblasti činností místní správy se obci nepodařilo odhadnout skutečnou výši příjmů. Plán 181 000 Kč výrazně zaostal za skutečností zejména proto, že se obci nepodařilo získat investiční příjmy, které předpokládala ve výši 130 000 Kč. Naopak pozitivního výsledku dosáhly obecné příjmy z finančních operací, kde se podařilo získat celkem 24 000 Kč, oproti plánovaným 8 000 Kč. O navýšení této částky se postaraly především příjmy z podílu na zisku a dividend z cenných papírů, které má obec k dispozici.

Tab. 18. Příjmy z činnosti veřejné správy v roce 2003

ROZPOČTOVÉ PŘÍJMY V KČ VEŘEJNÁ SPRÁVA	2003	
	Plánované	Skutečnost
Činnost místní správy celkem	181 000	65 000
- Příjmy z poskytnutých služeb	20 000	25 000
- Příjmy z pronájmu pozemků	1 000	1 000
- Příjmy z pronájmu ostatních nemovitostí	0	22 000
- Přijaté nekapitálové příspěvky	15 000	0
- Ostatní investiční příjmy jinde nezařazené	130 000	0
Obecné příjmy a výdaje z finančních operací celkem	8 000	24 000
- Příjmy z úroků	8 000	8 000
- Příjmy z podílu na zisku a dividend	0	16 000

Obdobně jako v roce 2002, tak také v roce 2003 je největším výdajem obecního rozpočtu investice do dokončovaného obecního vodovodu, který v úhrnu téměř dosahuje částky pět miliónů Kč. Druhou v pořadí je částka zabezpečující chod základní školy ve výši 3 652 000 Kč, což také názorně dokumentuje příloha P IX. Další významnou položku výdajové stránky rozpočtu každoročně představují výdaje na činnost místní správy. Každoročně dochází k navyšování výdajů potřebných pro udržení chodu místní správy. Pozitivním jevem však zůstává to, že se obci daří plánované výdaje snížit v průběhu rozpočtového období a že se v konečném důsledku na činnosti místní samosprávy dá prostředky ušetřit. Pro rok 2003 byly plánovány celkové prostředky ve výši 1 439 000 Kč. Skutečné výdaje však dosáhly pouze 1 353 000 Kč. Znamená to tedy úsporu 86 000 Kč. Druhou významnou položku kategorie výdajů spadající pod veřejnou správu jsou výdaje zastupitelstva obce, které byly stanoveny ve výši 708 000 Kč. Skutečnost si však vyžádala vyšší částku, a to 777 000 Kč. Největší suma prostředků je pak již tradičně vynaložena na platy zastupitelů a jejich odvody na zdravotní a sociální pojištění. Neplánovaným výdajem se také staly volby, které si vyžádaly prostředky ve výši 23 000 Kč. Tuto skutečnost zobrazuje příloha P X věnovaná výdajům činnosti veřejné správy v roce 2003.

Mezi významnou položku běžných výdajů rozpočtu obce v předešlých dvou letech patřily investice do výstavby a údržby místních inženýrských sítí. Pro rok 2003 si obec naplánovala výdaj ve výši 768 000 Kč, ve skutečnosti proinvestovala 88 000 Kč. K významnějším položkám kategorie běžných výdajů ještě patří prostředky vynaložené na sběr a svoz komunálních odpadů. Každoročně se zvyšující částka pro likvidaci odpadu signalizuje, že i do budoucna výdaje na odpadové hospodářství porostou. Pozitivním se jeví také fakt, že se obci podařilo ušetřit ve výdajích na požární ochranu z plánovaných 36 000 Kč bylo ve

skutečnosti potřeba vynaložit 24 000 Kč a taktéž v komunálních službách a územním rozvoji z plánovaných 50 000 Kč bylo použito 22 000 Kč. Pravdou je, že v celkové sumě obecního rozpočtu se jedná o spíše částky symbolické. Co se však obci nepodařilo, bylo naplnit ambiciózní plán výdajů na veřejné osvětlení. Pro rok 2003 bylo na osvětlení plánován výdaj ve výši 55 000 Kč. Rozhodují výdajovou položkou jako každoročně zůstává platba za spotřebovanou elektrickou energii. Každoroční růst cen energií však znemožnil tento plán uskutečnit a tak si jen 58 000 Kč vyžádal výdaj za spotřebovanou elektrickou energii zbylých 10 000 Kč si pak vyžádal nákup ostatních služeb. Tyto fakta opět potvrzuje příloha P IX. Postupně narůstající zadlužování obce taktéž signalizují placené vlastní úroky za obecné finanční výdaje, které dosáhly částky 147 000 Kč, oproti odhadovaným 50 000 Kč.

Tab. 19. Ostatní rozpočtové výdaje v roce 2003

Ostatní rozpočtové výdaje v Kč	2003	
	Plánované	Skutečnost
Obecné příjmy a výdaje z finančních operací	50 000	147 000
- úroky vlastní	45 000	142 000
- služby peněžních ústavů	5 000	5 000

I během roku 2003 došlo k navýšení majetku obce, a to na hodnotu převyšující 35 milionů Kč. Největší měrou se o toto navýšení postaral účet Pořízení dlouhodobého hmotného majetku obce. Z konečné sumy 7 541 796 Kč evidované na konci roku 2002 se hodnota celkového majetku zvýšila na 12 160 669 Kč. Z této částky má hodnotu 11 374 960 Kč stále ještě nedokončená stavba obecního vodovodu. Částkou 484 981 Kč je zatím oceněna nedokončená nadstavba požární zbrojnice. Významnější částku představuje také investice do evangelického hřbitova ve výši 214 928 Kč. Hodnota softwaru využívaného obcí a ani hodnota drobného dlouhodobého nehmotného majetku stejně jako hodnota účtu Stavby, se během hospodaření v roce 2003 nezměnila. K 31.12.2003 evidovala obec software v hodnotě 23 415 Kč. Drobný dlouhodobý nehmotný majetek ve výši 926 648 Kč a celkovou hodnotu staveb ve výši 13 295 000 Kč. Rovněž nezměněn oproti minulému roku zůstal soubor samostatných movitých věcí, který na konci roku 2003 vykazoval hodnotu 758 499 Kč. K mírnému nárůstu došlo v evidenci drobného dlouhodobého hmotného majetku. Jednalo se o nárůst z hodnoty 777 415 Kč na 813 587 Kč. Největší měrou k tomuto navýšení přispěl nákup jednoho krizového mobilního telefonu pro hasičský záchranný systém ve výši 21 762 Kč. Nákup nového počítače si vyžádal finanční prostředky

ve výši 28 369 Kč. Rovněž 20 447 Kč bylo nutno v roce 2003 vložit do nákupu nového křovinořezu STIHL FS 400. Posledním nákupem zahrnovaným do této skupiny majetku je nákup nové volební zástěny v hodnotě 4 288 Kč. Celkem se tedy soubor drobného dlouhodobého hmotného majetku obce během roku 2003 rozrostl o majetek v úhrnu 74 866 Kč. Obec však musela také majetek ve výši 38 965 Kč vyřadit. Jednalo se o sadu požárních hadic, popelníkový kladkostroj, sušičku a vysavač. V majetku obce k 31.12.2003 rovněž jako v minulých letech figurují dva obrazy malíře Hartingera v hodnotě 12 000 Kč a akcie České spořitelny oceněné v rozvaze na 70 000 Kč. Nepatrně se také snížila hodnota materiálu na skladě ze 156 531 Kč na 156 113 Kč. Bohužel se v roce 2003 obci zvýšily pohledávky za odběrateli. Jednalo se o prodej dřeva subjektům, které do konce roku nezaplatily a dle mého soudu je jejich vymahatelnost i do budoucna ohrožena. Celková hodnota těchto pohledávek evidovaných na účtu odběratelů na konci roku 2003 činila 50 100 Kč. Mimo již zmiňované pohledávky za dřevo eviduje k 31.12.2003 obec ještě na účtu pohledávky za rozpočtovými příjmy 31 277 Kč. Jedná se především o nesplacené povinnosti občanů obce za vodovodní přípojky, za odběr vody, svoz odpadů a poplatky za psy. Na provozních zásobách během roku 2003 obec Pozdřechov zaplatila 115 400 Kč. Částka ostatních pohledávek se oproti minulému roku nepatrně snížila z 2 740 112 Kč na 2 682 927 Kč. Stále však v evidenci zůstává pohledávka pana Štacha za budovu kravína ve výši 2 378 000 Kč, o jejíž vymahatelnosti lze rovněž pochybovat. Aktiva obce tradičně uzavírá bankovní účet obce vedený Komerční bankou, který k 31.12.2003 vykazuje zůstatek 458 566 Kč.

Na straně pasiv opět dochází k nárůstu fondu dlouhodobého majetku z 26 977 341 Kč na částku 31 505 405 Kč. Hospodářský výsledek se z loňské ztráty 656 265 Kč evidované na účtu nerozdělený zisk, neuhrazená ztráta minulých let, vrátil zpět ke kladným hodnotám na částku 247 799 Kč. Obci se také podařilo splatit 600 000 Kč z dlouhodobého bankovního úvěru, jehož zůstatek byl na konci roku 2 300 000 Kč. Během roku 2003 splatila obec také část svých závazků vůči dodavatelům. K 31.12.2003 tak účet dodavatelů vykazoval hodnotu 700 834 Kč oproti částce 1 461 760 Kč z minulého roku. Obec však nesplatila ani část ostatních závazků, které z většiny tvoří nevyplacené podíly. Z částky 1 790 046 Kč na začátku roku byla na konci roku dlužná částka ve výši 1 654 046 Kč. Nejednalo se však o splacení části dluhu, ale převedení vratné kauce od místního občana do zásob. Bohužel kvůli nedostatku finančních prostředků byla obec nucena navýšit půjčku od firmy IMOS Zlín na 4 000 000 Kč. Zbývající část strany pasiv opět tvoří specifické účty určené pro rozpočtové

hospodaření obcí. Jedná se o účty Převod zúčtování příjmů a výdajů z minulých let, který vzrostl na zápornou hodnotu 1 553 585 Kč. Saldo výdajů a nákladů rozpočtového hospodaření zůstalo stejné jako v minulém roce na záporných 3 198 066 Kč. Saldo příjmů a výnosů rozpočtového hospodaření činilo 53 598 Kč, ale v záporné hodnotě. Poslední položku na straně pasiv představují ostatní závazky vztahující se ke zpracování mezd jejichž celková hodnota ke konci roku 2003 činí 104 981 Kč (Viz příloha P XI).

8.4 Analýza rozpočtu a hospodaření obce Pozdřechov v roce 2004

Příjmy a výdaje rozpočtu obce v roce 2004 jsou vůbec největší v samostatném působení obce po roce 1990. Pravdou ovšem je, že částka 11 miliónu Kč je dotace ze státního rozpočtu na opravu základní školy, a proto také nemohou být tyto prostředky využity za jiným účelem, než je rekonstrukce školy z roku 1966. Plánovaná výše příjmů v roce 2004 tedy byly odhadovány na 18 367 000 Kč. Ve skutečnosti však obec disponovala prostředky o celkové výši 18 579 000 Kč. Celkové výdaje obecního rozpočtu v tomtéž roce činily 18 035 000 Kč oproti plánovaným 18 367 000 Kč. V rámci hospodaření obce se tedy během roku na výdajích ušetřilo více než 300 000 Kč.

Daňové příjmy, které přitekly do obecního rozpočtu v roce 2004 zůstaly až na daň z příjmů fyzických osob ze samostatné výdělečné činnosti a daň z příjmů fyzických osob z kapitálových výnosů za očekáváním, což také dokládá Tab.20. U první zmiňované položky, byly přesně splněny předpoklady ve výši 280 000 Kč. V případě daně z příjmů fyzických osob z kapitálových výnosů skutečné příjmy ještě o pět tisíc korun převýšily odhad 45 000 Kč. U všech ostatních sledovaných položek nebyl odhad naplněn. U daně z přidané hodnoty, která představuje pro obecní rozpočet každoročně nejvyšší příjem, bylo plánováno získat 1 300 000 Kč. Ve skutečnosti ze státního rozpočtu obec získala 1 260 000 Kč. Obdobně i u daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti ve skutečnosti přiteklo o 30 000 Kč méně než předpokládal plánovaný rozpočet. O částku 40 000 Kč byl nižší i skutečný příjem z daně z příjmů za právnické osoby a i odhad daně z nemovitostí byl o 15 000 Kč vyšší než skutečně získaná částka ve výši 140 000 Kč.

Tab. 20. Daňové rozpočtové příjmy v roce 2004

ROZPOČTOVÉ PŘÍJMY V KČ	2004	
	Plánované	Skutečnost
DANĚ Z PŘÍJMŮ ZISKU A KAPITÁLOVÝCH VÝNOSŮ		
Daň z příjmů fyzických osob ze závis. činnosti a funk. požitků	680 000	650 000
Daň z příjmů fyzických osob ze samostatné výdělečné činnosti	280 000	280 000
Daň z příjmů fyzických osob z kapitálových výnosů	45 000	50 000
Daň z příjmů právnických osob	800 000	760 000
Daň z přidané hodnoty	1 300 000	1 260 000
Daň z nemovitostí	155 000	140 000

V oblasti výtěžku daní a poplatků ze služeb, kterou je obec schopna částečně ovlivnit se podařilo obci získat až na poplatek za užívání veřejného prostoru přesně tolik prostředků kolik předpokládala. U poplatku za užívání veřejného prostranství byla skutečnost o 2 000 Kč nižší. Tradičně největší měrou se podílí na příjmech v této kategorii poplatek za likvidaci komunálního odpadu, kde se obci podařilo vybrat od občanů o 15 000 Kč více než činil předpoklad, celkově tedy 165 000 Kč.

Tab. 21. Příjem z daní a poplatků v roce 2004

ROZPOČTOVÉ PŘÍJMY V KČ	2004	
	Plánované	Skutečnost
DANĚ A POPLATKY Z VYBRANÝCH ČINNOSTÍ A SLUŽEB		
Poplatek za likvidaci komunálního odpadu	152 000	167 000
Poplatek ze psů	7 000	7 000
Poplatek za užívání veřejného prostranství	12 000	10 000
Poplatek za provozovaný výherní přístroj	20 000	20 000
Odvoz výtěžku z provozování loterií	9 000	9 000
Správní poplatky	20 000	20 000

Zdaleka největší měrou, jak již bylo řečeno, se na celkové výši příjmů podílí státní dotace a to jak dotace na konkrétní účel, tak dotace neúčelové. Obojí pak mohou být, jak investiční, tak neinvestiční. Pro obec výhodnější jsou samozřejmě neúčelové dotace, které je možno libovolným způsobem použít bohužel se však dnes již prakticky tento typ dotace obcím neposkytuje. Pro malou obec velikosti Pozdřehova je proto jakákoliv dotace velkým přínosem. Proto je také obrovskou výhodou, že se obci podařilo získat tak významnou částku na opravu školy. Je totiž nepochybné, že by obec bez dotace nebyla schopna tuto rekonstrukci provést.

Tab. 22. Přijaté dotace v roce 2004

ROZPOČTOVÉ PŘÍJMY V KČ	2004	
	Plánované	Skutečnost
PŘIJATÉ DOTACE		
Neinvestiční dotace z všeob. poklad. správy stát. rozpočtu	0	43 000
Neinvest. dotace stát. rozpočtu v rámci souhrn. dotač. vztahu	117 000	117 000
Ostatní neinvestiční přijaté dotace ze státního rozpočtu	0	159 000
Neinvestiční přijaté dotace od obcí a krajů	3 159 000	3 062 000
Ostatní převody z vlastních fondů	0	37 000
Investiční dotace z všeobecné poklad. správy stát. rozpočtu	11 000 000	11 000 000
Investiční přijaté dotace přijaté ze státních fondů	33 000	33 000
Ostatní investiční dotace od rozpočtů územní úrovně	0	422 000
Investiční přijaté dotace od obcí	50 000	50 000

Jako v předešlých letech patří oblast běžných příjmů ke kategoriím, které se ne příliš významně podílí na celkových příjmech obecního rozpočtu. Opět největším zdrojem této kategorie je příjem z pitné vody ve výši 95 000 Kč. I když se příjmy z pitné vody každoročně zvyšují v konečném důsledku výdaje na provoz obecního vodovodu značně převýší výnos a to vůbec neberu v potaz 10 miliónovou investici jejíž návratnost si netroufám odhadovat. Nesplněným očekáváním také zůstala částka 300 000 Kč, která měla být investována do výstavby a údržby místních inženýrských sítí. Obec totiž zažádala o dotaci, kterou se jí nepodařilo získat. Rovněž nepřekvapuje ani každoročně se zvyšující příjem z pohřebnictví, jelikož musí být nějakým způsobem také kompenzován nárůst cen služeb na jejich zajišťování, které se promítají ve výdajové stránce rozpočtu.

Tab. 23. Běžné rozpočtové příjmy v roce 2004

ROZPOČTOVÉ PŘÍJMY V KČ	2004	
	Plánované	Skutečnost
BĚŽNÉ PŘÍJMY		
Pitná voda celkem	75 000	95 000
- Příjmy z poskytnutých služeb	55 000	55 000
- Ostatní nedaňové příjmy (vodovodní přípojky)	20 000	40 000
Předškolní zařízení	30 000	30 000
Základní škola	0	1 000
Knihovnická činnost	1 000	1 000
Rozhlas a televize	0	1 000
Zájmová činnost v kultuře	20 000	21 000
Ostatní záležitosti kultury	0	1 000
Pohřebnictví	15 000	25 000
Výstavba a údržba místních inženýrských sítí	300 000	0
Komunální služby a územní rozvoj celkem	12 000	11 000
- Příjmy z poskytování služeb	0	4 000
- Příjmy z pronájmu pozemků	2 000	2 000
- Příjmy z prodeje pozemků	10 000	5 000
Sběr a svoz komunálních odpadů	26 000	31 000
Péče o vzhled obce a veřejnou zeleň	0	1 000
Požární ochrana - dobrovolná činnost	0	4 000

Další částí obecních příjmů jsou příjmy z poskytovaných služeb pro obyvatele obce. Plánovaný odhad příjmů ve výši 44 000 Kč však nebyl naplněn, neboť se obci nepodařilo mimo jiné získat předpokládanou částku 25 000 Kč za poskytované služby a i příjmy z pronájmu zůstaly za očekáváním.

Tab. 24. Příjmy z činnosti veřejné správy a ostatní příjmy v roce 2004

ROZPOČTOVÉ PŘÍJMY V KČ	2004	
	Plánované	Skutečnost
VEŘEJNÁ SPRÁVA		
Činnost místní správy celkem	44 000	38 000
- Příjmy z poskytnutých služeb	25 000	8 000
- Příjmy z pronájmu pozemků	1 000	1 000
- Příjmy z pronájmu ostatních nemovitostí	18 000	10 000
- Přijaté nekapitálové příspěvky	0	19 000
- Ostatní investiční příjmy jinde nezařazené		
Obecné příjmy a výdaje z finančních operací celkem	5 000	23 000
- Příjmy z úroků	5 000	5 000
- Příjmy z podílu na zisku a dividend	0	18 000

Posledním zdrojem příjmové strany obecního rozpočtu jsou obecné příjmy z finančních operací, které byly pro rok 2004 odhadovány ve výši 5 000 Kč, ve skutečnosti však díky akciím České spořitelny byla tato částka o 18 000 Kč vyšší díky vyplaceným dividendám.

Výdajové stránce v roce 2004 vévodí celková suma přesahující 12 miliónů korun vynaložená na rekonstrukci a chod základní školy. Tato částka pak představuje téměř 70 % rozpočtových prostředků obce. Druhým vynaloženým výdajem v pořadí co do velikosti je částka 2 029 000 Kč vložená do opravy a rekonstrukce obecní silnice. Obě dvě tyto skutečnosti také potvrzuje příloha P XII.

Dalším v pořadí je výdaj na zabezpečení chodu místní správy, tedy chodu obecního úřadu. Pozitivní je, že se podařilo uspořit částku 186 000 Kč. Místo plánovaných 1 382 000 Kč bylo ve skutečnosti třeba vynaložit jen 1 196 000 Kč. Jistě nepřekvapí, že největším výdajem této kategorie jsou platy a odvody sociálního a zdravotního pojištění za zaměstnance obce, což představuje více než 70 % výdajů na místní správu. Dalším více než půl miliónový výdaj obecního rozpočtu představuje obecní zastupitelstvo. I v této položce se však podařilo během roku hodně uspořit. Plánovaný výdaj ve výši 815 000 Kč byl redukován na 675 000 Kč, tedy pokles o 140 000 Kč. I v roce 2004 se staly neplánovaným výdajem volby, které si vyžádaly částku 43 000 Kč. Názným způsobem všechny tyto výdaje dokumentuje příloha P XIII.

K významným výdajům patří ještě investice do výstavby a údržby místních inženýrských sítí, které však bylo nutné pro nedostatek finančních prostředků redukovat z původně plánovaných 613 000 Kč na 513 000 Kč. Výdaje na provoz obecního vodovodu si v roce 2004 vyžádaly částku 293 000 Kč. Výdaje na sběr a svoz komunálního odpadu se každoročně zvyšují pro rok 2004 se vyšplhaly až na 171 000 Kč. Občané však na svoz odpadu nepřispívají ani z jedné pětiny a je reálným předpokladem, že se deficit v odpadovém hospodářství bude ještě zvyšovat. Plánovaný výdaj na veřejné osvětlení ve výši 70 000 Kč se ukázal jako nereálný. I když se podařilo odhadnou výdaj na spotřebovanou elektrickou energii ve výši plánovaných 60 000 Kč. Opravy a udržování pak celkovou sumu vynakládanou na veřejné osvětlení zvýšily až na konečných 90 000 Kč. Všechny tyto skutečnosti opět dokládá příloha P XII. Posledním výdajem obecního rozpočtu je kategorie činností jinde nezařazených, která si v roce 2004 vyžádala částku 16 000 Kč.

Tab. 25. Ostatní rozpočtové výdaje v roce 2004

OSTATNÍ ROZPOČTOVÉ VÝDAJE V KČ	2004	
	Plánované	Skutečnost
Obecné příjmy a výdaje z finančních operací	105 000	103 000
- úroky vlastní	100 000	100 000
- služby peněžních ústavů	5 000	3 000
Převody vlastním fondům	0	37 000
Ostatní činnosti jinde nezařazené	16 000	16 000

Investice do budovy základní školy nejen, že zásadním způsobem ovlivnila obecní rozpočet, ale také se rozhodující měrou zasloužila o navýšení celkové hodnoty aktiv obce. Celkový majetek evidovaný na začátku roku 2004 měl hodnotu 35 206 796 Kč. K 31.12.2004 tak celková hodnota majetku obce přesáhla 46 640 000 Kč.

Největší nárůst během roku zaznamenala položka staveb, a to z původních 13 295 000 Kč na konečných 36 628 222 Kč. Největší měrou, jak již bylo řečeno tomu přispěla rekonstrukce základní a mateřské školy, částkou přesahující 14 500 000 Kč. Druhým v pořadí je více než dvanácti milionová hodnota obecního vodovodu, která byla v roce 2004 dokončena a zkolaudována. Další významnou položkou začleněnou pod stavby je hodnota mostů a cest ve vlastnictví obce v úhrnné hodnotě 5 689 852 Kč. Následuje budova obecního úřadu z částkou přesahující 4 milióny Kč a poslední položkou začleňovanou do kategorie staveb je hodnota garáží obecního úřadu oceněná na 221 760 Kč. Hodnota využívaného softwaru i hodnota samostatných movitých věcí zůstala ve srovnání z rokem 2003 nezměněna. V důsledku dokončení řady investic a jejich převedení do užívání došlo v roce 2004 ke snížení hodnoty dlouhodobého nehmotného majetku z částky 926 648 Kč na 164 499 Kč. Úbytek téměř 763 000 Kč je hodnota projektové dokumentace obecního vodovodu, která navýšila položku Staveb. Obdobně byla také snížena hodnota účtu pořízení dlouhodobého hmotného majetku z 12 160 669 Kč na 699 909 Kč na něm jsou evidovány veškeré nedokončené investice obce. Zbývá částka 699 909 Kč tak připadá na stále ještě nedokončenou nadstavbu hasičské zbrojnice a evangelický hřbitov. Obdobně jako v minulých letech má obec stále v majetku dva obrazy malíře Hartingera oceňované na 12 000 Kč. Konečný stav hodnoty pozemků obce oceňovaných firmou Real soft z Brna ke konci roku činila 3 523 303 Kč. V roce 2004 byly také vyřazeny již nefunkční dýchací přístroje jako součásti spadající pod požární ochranu, v celkové hodnotě 25 696 Kč. Tato částka tak snížila hodnotu drobného dlouhodobého hmotného majetku z 813 587 Kč na hodnotu 787 897 Kč. O necelých 10 000 Kč byla během hospodaření v roce 2004 snížena

hodnota zásob obce na 146 696 Kč. V tomtéž roce byla obci splacena část dluhů evidovaných na účtu odběratelů. Celková dlužná částka byla snížena na 142 580 Kč. Naopak k nárůstu došlo u pohledávek za rozpočtovými příjmy z hodnoty 31 277 Kč ze začátku roku na konečných 632 879 Kč. Na provozních zálohách obec během roku zaplatila 106 420 Kč. Na účtu ostatních pohledávek dominuje nevymahatelná pohledávka pana Štacha ve výši 2 378 000 Kč. Celkově pak ke konci roku činí hodnota ostatních pohledávek 2 663 418 Kč. Jako v minulých letech má k dispozici obec 70 kusů akcií peněžního ústavu Česká spořitelna v nominální hodnotě 1 000 Kč, celkově se tedy jedná o částku 70 000 Kč. Zůstatek na běžném účtu k 31.12.2004 činil 275 727 Kč.

Na straně pasiv byla v roce 2004 navýšena celková hodnota fondu dlouhodobého majetku a to z 31 504 405 Kč na částku 42 582 154 Kč. Hospodářský výsledek realizovaný hospodařením obce v průběhu roku dosáhl hodnoty 128 267 Kč. Z velké části se obci podařilo splatit závazky evidované na účtu dodavatelů. Z hodnoty 700 834 Kč na konečných 186 089 Kč k 31.12.2004. O částku 600 000 Kč byl snížen dlouhodobý bankovní úvěr, jehož zůstatek byl na konci roku 1 700 000 Kč. Obec však splatila jen velmi malou část ostatních závazků, které z většiny tvoří nevypálené podíly. Z částky 1 654 046 Kč na začátku roku byla na konci roku evidována dlužná částka ve výši 1 584 046 Kč. O částku 450 000 Kč byl snížen také dlouhodobý závazek vůči firmě IMOS Zlín. Celková dlužná částka tomuto subjektu tak ke konci roku činila 3 550 000 Kč. Zbývající část strany pasiv opět tvoří specifické účty určené pro rozpočtové hospodaření obcí. Jedná se o závěrkové účty převod zúčtování příjmů a výdajů z minulých let, který se změnil ze záporných hodnot na kladnou sumu 113 528 Kč. Saldo výdajů a nákladů rozpočtového hospodaření se změnilo na zápornou hodnotu 3 532 204 Kč. Saldo příjmů a výnosů rozpočtového hospodaření ke konci roku 2004 činilo 560 085 Kč. Poslední položku na straně pasiv představují ostatní závazky vztahující se ke zpracování mezd. Jejich celková hodnota k 31.12.2004 činí 119 393 Kč. Názornější přehled o majetku obce v roce 2004 podává příloha P IX.

8.5 Celkové zhodnocení hospodaření obce v období 2001 – 2004

Z analyzovaného hospodaření obce v uplynulých čtyřech letech je patrné, že rozhodujícím příjmovým zdrojem obce velikosti Pozdřehova jsou vedle dotací daňové příjmy. Bez dodací ze státního rozpočtu malé obce nejsou schopny financovat jakékoliv větší investiční akce.

Ze svých zdrojů obci stačí prostředky pouze pro zajištění chodu místní správy a nejnужnějších služeb obyvatelstva.

Nevýhodou obce je, že se nemůže chovat jako podnikatelský subjekt, který by mohl zrušit neperspektivní a velmi ztrátové činnosti. Úkolem obce je mimo jiné poskytovat služby občanům obce bez ohledu na jejich ekonomičnost, tedy má se starat o veřejně prospěšné aktivity podobně jako neziskové organizace. V řadě případů je obec vázána zákony na tolik, že není možno ztrátové činnosti ani podstatným způsobem redukovat.

Velkým a dle mého soudu zásadním nedostatkem hospodaření obce Pozdřechov je prakticky neexistující střednědobé, dlouhodobé finanční a strategické plánování. Mimo rozpočet obce, který je možno považovat za krátkodobý finanční plán, v obci není vytvořena dlouhodobější koncepce rozvoje obce včetně odhadu budoucích výdajů.

Tato skutečnost se také rozhodující měrou podílela na velmi výrazném zadlužení obce. Dle mého soudu je nad možností obce o velikosti Pozdřechova ufinancovat tak velmi finančně náročné investiční akce, které si vyžádala plynofikace obce a výstavba obecního vodovodu. Takovéto investice je možno realizovat pouze z dostatečnou finanční rezervou v kombinaci s dotacemi ze státního rozpočtu. Celkové závazky obce jak dokumentuje Tab. 26, tedy činí v úhrnu více než deset miliónů korun. Z této částky se podařilo do konce roku 2004 splatit 4 102 718 Kč. Tato částka však zatím nepředstavuje ani 50 % splacených prostředků.

Tab. 26. Celkové závazky obce Pozdřechov

ZÁVAZKY OBCE POZDŘECHOV v Kč			
	Počáteční stav	Splaceno k 31.12.2004	Zůstatek dlužné částky
Úvěr od KB	3 000 000	1 300 000	1 700 000
SFŽP - kotelny	249 200	190 748	58 452
Splátka plynu VSACKO	1 149 475	1 049 475	100 000
Půjčka od firmy IMOS I.	2 212 000	1 190 449	1 021 551
Půjčka od firmy IMOS II.	2 200 000	0	2 200 000
Nevyplacené podíly z JZD	2 062 092	372 046	1 690 046
Celková hodnota závazků	10 872 767	4 102 718	6 770 049

Dalším velmi negativním jevem je celková hodnota dluhové služby obce, která ke konci roku 2004 přesáhla hodnotu 38 %. Přitom hranice dluhové služby pokud chce obec čerpat dotace jak ze státního rozpočtu tak také fondů Evropské unie je do 30 %.

Tab. 27. Ukazatel dluhové služby obce za rok 2004

Výpočet ukazatele dluhové služby obce k 31.12.2004	
Daňové příjmy v Kč	3 423 826
Nedaňové příjmy v Kč	310 327
Přijaté dotace v Kč	117 000
Dluhová základna v Kč	3 851 153
Úroky v Kč	328 031
Splátky jistin a dluhopisů v Kč	1 142 000
Dluhová služba v Kč	1 470 031
Ukazatel dluhové služby v %	38,17

Z výše uvedených skutečností je proto velmi žádoucí, aby zastupitelstvo v čele se starostkou našlo co možná nejefektivnější řešení stávající finanční situace obce

9 PROJEKTOVÁ ČÁST

Jak již vyplynulo z analytické části práce v hospodaření obce Pozdřechov chybí jakýkoliv dlouhodobější systém plánování a taktéž jakýkoliv krátkodobější systém hodnocení nákladů a finančních zdrojů na straně druhé, který by efektivním způsobem analyzoval likviditu prostředků v rámci hospodaření obce v kratším horizontu než je rozpočtové období jednoho roku. Proto jsem se rozhodl začít projektovou část tvorbou střednědobého plánu hospodaření obce jako přehledu budoucího hospodaření obce. Controlling ve své podstatě funguje na porovnávání plánu a skutečnosti a včasné reakci na tyto odchylky. Bez vytvoření predikcí ve formě plánu by nemohl existovat. Tento mnou vytvořený finanční plán by pak měl být každoročně po skončení rozpočtového období zhodnocen a zkonkretizován podle dosažených výsledků. Cíl tvorby střednědobého finančního plánu vidím v poskytnutí přehledného obrazu budoucího finančního vývoje obce a větší transparentnosti hospodaření směrem k občanovi a státním institucím.

9.1 Střednědobý finanční plán obce

Vzhledem k velmi výraznému zadlužení obce, které vyplývá z analytické části práce je nutno zaměřit střednědobé finanční plánování na co nejrychlejší a nejefektivnější snížení celkové dluhové služby obce pod 30 %, které by umožnilo obci Pozdřechov žádat o dotace ze státních a evropských fondů a taktéž co nejrychlejší splacení závazků obce s ohledem na poslání obce. Tedy docílit toho, aby obec splácela největší možnou měrou své závazky a přitom poskytovala služby občanům na stávající úrovni. Těžiště finančního plánu by z mého pohledu měly tvořit jednotlivé splátkové kalendáře všech závazků obce v měsíčním členění. Doposud byly splátky závazků placeny pouze nahodile podle aktuálního množství prostředků, které byly v daném období fyzicky k dispozici na bankovním účtu obce. Aby bylo možno měsíční systém splátek realizovat je na druhé straně nutné mít přehled o veškerých měsíčních příjmech a výdajích obce, tedy zda obec disponuje potřebnými volnými prostředky. V současnosti však zaměstnanci obce nepoužívají žádný systém, který by jim umožnil přehledným způsobem monitorovat příjmy a výdaje obce z krátkodobějšího hlediska. K tomuto účelu by bylo nejvhodnější použít mnou navrhované ukazatele, které jsou součástí zprávy controllera, pokud by je obec již delší dobu používala. Pro tvorbu střednědobého finančního plánu obce jsem použil údaje z hospodaření obce z minulých období, které jsem však musel pracným způsobem vyhledat a analyzovat.

9.1.1 Splátkový kalendář úvěru u Komerční banky

Navrhuji, aby byla dlužná částka úvěru u Komerční banky na plynofikaci obce, jejíž výše k 31.12.2004 činila 1 700 000 Kč a která musí být dle smluvních podmínek uhrazena do 31.8.2007 byla splacena 32 měsíčními splátkami ve výši 53 125 Kč.

Tab. 28. Splátkový kalendář úvěru od KB

Úvěr Komerční banka - plynofikace obce			
	2005	2006	do 31.8.2007
leden	53 125	53 125	53 125
únor	53 125	53 125	53 125
březen	53 125	53 125	53 125
duben	53 125	53 125	53 125
květen	53 125	53 125	53 125
červen	53 125	53 125	53 125
červenec	53 125	53 125	53 125
srpen	53 125	53 125	53 125
září	53 125	53 125	
říjen	53 125	53 125	
listopad	53 125	53 125	
prosinec	53 125	53 125	
Celkem	637 500	637 500	425 000

9.1.2 Splátkový kalendář minimálních splátek půjčky od firmy IMOS Zlín

První půjčku od firmy IMOS Zlín ze které zbývá splatit částka 1 021 551 Kč navrhuji splácet v minimální výši 37 500 Kč měsíčně. Efektivnější by však bylo splácet maximální možnou měsíční částku, kterou bude mít obec k dispozici, a to z důvodů eliminace nárůstu úroků z tohoto úvěru, které navyšují celkovou dlužnou částku. Předpis dlužných úroků zasílá firma IMOS Zlín čtvrtletně a úročí se podle aktuálních sazeb komerčních bank. Tento úrok obsahuje jak fixní, tak také pohyblivou složku, která se aktuálně mění podle situace na trhu. Z tohoto důvodu, proto přesnou hodnotu úroků z této půjčky nelze plánovat. Je tedy možné pouze odhadovat tuto částku, a to pouze tehdy pokud by byl dodržen pravidelný harmonogram splátek. Právě z těchto důvodů jsem se rozhodl u této půjčky stanovit minimální měsíční splátky, které by umožnily splatit dlužnou částku dle stanovených smluvních podmínek, tedy do konce roku 2007.

Tab. 29. Splátkový kalendář minimálních měsíčních splátek půjčky I od firmy IMOS

Půjčka 1 od firmy IMOS Zlín v Kč			
	2005	2006	2007
leden	37 500	37 500	37 500
únor	37 500	37 500	37 500
březen	37 500	37 500	37 500
duben	37 500	37 500	37 500
květen	37 500	37 500	37 500
červen	37 500	37 500	37 500
červenec	37 500	37 500	37 500
srpen	37 500	37 500	37 500
září	37 500	37 500	37 500
říjen	37 500	37 500	37 500
listopad	37 500	37 500	37 500
prosinec	37 500	37 500	37 500
Celkem	450 000	450 000	450 000

9.1.3 Splátky podílů za budovu kravína

Dlužnou částku z podílů za budovu kravína, za kterou se obec po zániku JZD zaručila, navrhuji splácet podílníkům v celkové výši 7 000 Kč měsíčně po dobu neurčitou, protože se jedná o splátky které nejsou navyšovány úrokem. Ve smlouvě s podílníky byla samozřejmě stanovena vyšší částka splácení dlužných podílů, bohužel za stávající finanční situace obec není schopná smluvním podmínkám dostát. Splátky podílů měla obec původně splácet z pronájmu a následného odkupu budovy kravína podnikateli, který tuto budovu požíval k podnikání. Bohužel je dnes firma podnikatele v konkurzu a pohledávka se stala nedobytnou. Na vzniklou situaci tak největší měrou doplatila obec, která musí závazky vůči podílníkům splatit. Možné zvýšení splácené částky proto navrhuji až po splacení všech ostatních závazků.

9.1.4 Splátky závazku vůči sdružení obcí VSACKO

Dlužná částka vůči sdružení obcí Vsacko za plynofikaci obce byla během roku 2004 snížena o navýšení dotace z Ministerstva životního prostředí. Proto tedy dlužná částka k 31.12.2004 činila jen 100 000 Kč. Tuto částku navrhuji splácet čtvrtletně ve výši 25 000 Kč, tak aby byly dodrženy smluvní podmínky a celková částka závazku by pak měla být splacena do konce roku 2005.

9.1.5 Splátka Státnímu fondu životního prostředí

Částku 58 450 Kč zbývá splatit Státnímu fondu životního prostředí za plynofikaci kotelen základní školy a obecního úřadu. Tuto částku navrhuji splatit čtvrtletními splátkami ve výši 23 000 Kč, které jsou postačující pro to, aby byla dlužná částka uhrazena do konce roku 2005, tak jak bylo smluvně dohodnuto.

9.1.6 Úhrada druhé půjčky od firmy IMOS Zlín

Nejproblematictější částí obecního hospodaření je druhá půjčka od firmy IMOS Zlín v celkové výši 2 200 000 Kč, která stejně jako první půjčka od této firmy musí být splacena do konce roku 2007. Nutnost vypůjčit si finanční prostředky od IMOSu byla způsobena především tím, že se v době zahájení projektu předpokládalo, že část této investice bude hrazena z pohledávky pana Štacha, která činí více než potřebnou částku 2 200 000 Kč. Bohužel firma pana Štacha skončila v konkurzu a pohledávka se tak stala nedobytnou. Obec však v té době nedisponovala žádnými volnými prostředky, veškerý majetek byl již zastaven bankám, které již nebyly ochotny obci poskytnout další prostředky. Pokud by se nepodařilo dokončit stavbu vodovodu do stanoveného data obci by hrozilo vrácení prostředků z 50 % dotace ze státního rozpočtu. Vzájemná dohoda s firmou IMOS Zlín tak představovala jediné možné řešení dané situace.

Z mého pohledu existují pouze čtyři způsoby jak je možno tento úvěr, který dnes již navýšen o úroky značně přesahuje částku 2 miliónů korun.

Tím prvním řešením je vytěžení všech lesů, které ještě obci zůstaly. Vzhledem k současné nízké prodejní ceně dřeva by však tato částka nemohla pokrýt celkovou dlužnou částku. Proto bude nutné na chybějící částku si opět vzít u banky úvěr poté co bude nynější úvěr, který obec čerpá splacen.

Druhým možným řešením by bylo vydání obecních dluhopisů, které by byly přednostně nabídnuty občanům obce. Otázkou však zůstává, zda by byl o dluhopisy nejen u občanů, ale i jiných subjektů zájem a zda by vůbec za stávající situace bylo ze strany státních institucí povoleno emitovat obci municipativní dluhopisy. A netroufám si ani odhadovat výši nákladů spojených s touto emisí. Toto řešení je však jedno z možných východisek ze stávající situace obce a záleží pouze na zastupitelstvu, které řešení zvolí za optimální.

Třetí možnou cestou je nový úvěr na celkovou dlužnou částku firmy Imos Zlín navýšenou o úroky u některé z komerčních bank, samozřejmě až po splacení současného dluhu a zrušení blokace majetku obce, kterým by bylo možno za úvěr ručit. Pokud by byl dodržen mnou navržený splátkový kalendář měl by být úvěr Komerční bance splacen do konce roku 2007.

Čtvrtým možným řešením se zdá být zájem soukromých subjektů o koupi rozvodu plynu v obci. Celková hodnota rozvodu připadajícího na obec Pozděchov činí 10 miliónů Kč. Soukromé firmy, které mají o rozvodnou síť plynu v rámci sdružení obcí Vsacko a Hornolidečsko velký zájem, jsou bohužel v současnosti ochotny nabídnout pouze 30 % ceny, což by pro obec představovalo částku 3 miliónů Kč, kterou by mohla být uhrazena půjčka od firmy Imos Zlín. Jednání s firmami Gazprom a SPP Bohemia jsou však teprve na začátku. Obě firmy zatím nejsou ochotny zaplatit celou částku 3 miliónů nejednou, ale splátkami a to v dlouhém časovém horizontu. Předběžně se uvažuje o splátkách po dobu deseti let, což z mého pohledu není pro obec akceptovatelné.

Obec ve svém střednědobém horizontu také potřebuje vykoupit alespoň část pozemků, které jsou již zahrnuty v územním plánu obce jako stavební místa pro rodinné domy. Dle mého soudu se jednalo o špatné řešení situace, neboť tím došlo k zhodnocení pozemků občanů, kteří tyto pozemky nechtějí prodat nebo za ně požadují vysokou cenu. Myslím si, že je vhodnější pozemky, u kterých se uvažuje o začlenění do územního plánu obce jako lokalit pro výstavbu rodinných domů, nejprve ze strany obce odkoupit. Přestože neustále přibývá zájemců o stavební parcely obec jim dnes nemá možnost žádný vhodný pozemek nabídnout. Je potřeba si uvědomit, že jakýkoliv občan, který je přihlášen k trvalému pobytu na území obce přináší obci velikosti Pozděchova nemalé prostředky.

9.2 Dlouhodobý strategický plán

Dle mého soudu nejen velké obce a města, ale především malé obce by měly plánovat v dlouhodobém horizontu a to proto, že zdaleka nedisponují tak velkými prostředky jako města a právě proto je třeba některé především investičně náročné akce plánovat.

Obec Pozděchov trpí podobně jako jiné malé obce odlivem mladých lidí a stárnutím populace, což názorným způsobem dokumentuje příloha P XV. Počet obyvatel trvale přihlášených k pobytu na území obce tvoří rozhodující část rozpočtových příjmů obce přepočtený velikostním koeficientem obce v celostátním poměru vybraných daní. Proto je

třeba se na vznikající situaci připravit. V zájmu obce by tedy měl být nejen koncept jakým způsobem přilákat mladé lidi s dětmi, ale také reagovat na stále se zvyšující počet seniorů.

Obec Pozděchov by do svého dlouhodobého plánu měla zakomponovat možnou přestavbu základní školy na dům pro seniory vzhledem ke stále menšímu počtu narozených dětí je velmi pravděpodobné, že se škola bude muset zrušit.

Dále má obec k dispozici budovu v centru obce s poměrně velkým pozemkem, která by mohla být přebudována na dům z pečovatelskou službou.

Stávající ubytovna by mohla být zmodernizována nebo rozšířena o další kapacity. Nebo by podkroví budovy obecního úřadu mohlo být přebudováno na několik obecních bytů, které by do obce mohly přilákat nové obyvatele, především z řad mladých lidí.

Obec by také měla vykoupit a zanést do svého územního plánu vhodné lokality pro rozvoj průmyslové zóny. To může být mimo jiné jednou z příčin proč se zatím v obci nedaří rozvíjet podnikání.

Do dlouhodobého strategického záměru obce je však také nutno zahrnout projekt Ministerstva životního prostředí pod názvem „Čistá Bečva“, jejíž druhá etapa by se měla také dotknout obce Pozděchov. V podstatě jde o to, že by obec Pozděchov spolu se sousední obcí Prlov byly nuceny pravděpodobně do roku 2015 vybudovat čističku odpadních vod pro obě obce. Odhadovaná částka projektu se v současnosti pohybuje okolo 15 milionů Kč. Část prostředků je samozřejmě možno získat, jak ze státních, tak také z prostředků Evropské unie. Zbývající část však budou muset obě obce zaplatit z vlastních zdrojů. Já jsem však v tomto ohledu velmi skeptický v tom, že budou obě obce mít k dispozici potřebné množství finančních prostředků. A v případě, že by byl dokonce schválen zákon na podporu této akce, jak se proslýchá, který by měl tuto akci podpořit, znamenalo by to pravděpodobně kolaps veřejných financí obou obcí.

9.3 Zpráva controllera

Stěžejní částí zprávy controllera je vytvoření vhodných ukazatelů pro krátkodobější řízení finančních prostředků obce. Sledování těchto nově vytvořených ukazatelů by mělo umožnit analyzovat likvidní prostředky v kratším časovém horizontu než je rozpočtové období jednoho roku. V závislosti na významnosti a relevantnosti jednotlivých příjmových, tak také výdajových položek je sledování jednotlivých ukazatelů navrženo buď měsíčně, čtvrtletně

nebo pololetně. Tyto nové ukazatele by měly být podkladem pro predikci budoucího rozpočtu, ale také by měly přispět ke zhodnocení toho zda byl střednědobý finanční plán v mém případě silně orientovaný na splácení závazků obce realizovatelný nebo zda ho bude nutno korigovat.

9.3.1 Zpráva controllera věnovaná daňovým příjmům obce určená pro starostu, finanční výbor a zastupitelstvo obce

Nejvýznamnějším příjmem do obecní pokladny Pozdřechova jsou zdroje plynoucí z vybraných daní státem. Z toho důvodu je proto potřeba pravidelně v měsíčních intervalech sledovat kolik prostředků se na konci každého měsíce objeví na bankovním účtu obecního úřadu a které bude možné použít pro úhradu obecních výdajů. Názorným způsobem výši daňových příjmů obce dokumentuje graf v příloze P XVI. Vybrané daňové příjmy se rozhodující měrou podílejí na likviditě obce. Mnou navržená tabulka je rozpracována tak, aby přehledným způsobem zachytila zdroje plynoucí obci z daní. Pomocí této tabulky tak obec získá přehled o tom kolik prostředků z velkou pravděpodobností získá i ve stejném období v následujících letech. Jsem přesvědčen o tom, že na základě sledování delšího období a při použití vhodných statistických metod bude možno velmi přesně predikovat příjmy z výběru daní do budoucna a tím i co nejefektivnější plnění nejen běžného rozpočtového období, ale také plnění střednědobého finančního plánu obce. Dále navrhuji, aby obecní úřad zlepšil svou spolupráci s finančním úřadem především v oblasti daně z nemovitostí. Po vzájemné dohodě docílit takového stavu, aby se snížily nedoplatky na této dani na minimum.

Tab. 30. Controllingová tabulka pro sledování daňových příjmů

Daňové příjmy v Kč (587 obyvatel)	Roční Plán	Skutečnost - 1. Čtvrtletí 2005					Skutečnost - 2. Čtvrtletí 2005				
		leden	únor	březen	Celkem	%	duben	květen	červen	Celkem	%
DzPFO ze záv. činnosti	700 000	74 241	55 948	54 965	185 154	26,5	47 447				
Dz PFO ze sam. činnosti	230 000	18 325	4 272	11 870	34 467	15	107 160				
DzPFO z kap. výnosů	50 000	3 472	2 132	2 631	8 235	16,5	2 817				
DzPPO	810 000	11 136	8 315	79 718	99 169	12,2	97 602				
DPH	1 200 000	126 829	168 449	22 709	317 987	26,5	93 243				
Daň z nemovitostí	155 000	1 083	556	0	1 639	1,06	0				

Daňové příjmy v Kč (587 obyvatel)	Roční Plán	Skutečnost - 3. Čtvrtletí 2005					Skutečnost - 4. Čtvrtletí 2005				
		červenec	srpen	září	Celkem	%	říjen	listopad	prosinec	Celkem	%
DzPFO ze záv. činnosti	700 000										
Dz PFO ze sam. činnosti	230 000										
DzPFO z kap. výnosů	50 000										
DzPPO	810 000										
DPH	1 200 000										
Daň z nemovitostí	155 000										

9.3.2 Zpráva controllera věnovaná daním a poplatkům z vybraných činností a služeb obce určená pro starostu, finanční výbor a zastupitelstvo obce

Dalším i když v porovnání z daňovými příjmy ne tolik významným zdrojem příjmů jsou daně a poplatky z vybraných činností a služeb poskytovaných obcí občanům. Tento ukazatel navrhuji sledovat čtvrtletně, a to proto, že i když většinu finančních prostředků z této kategorie by obec měla získat v prvním čtvrtletí každého roku jednorázovou platbou realita je ovšem taková, že řada občanů zapomene zaplatit a tak některé platby obec získá až v následujícím čtvrtletí, mám na mysli zejména vybírané poplatky za psa. U zbývajících čtyřech položek této kategorie již čtvrtletní sledování má opodstatnění, protože se nejedná o jednorázové příjmy.

Tab. 31. Controllingová tabulka pro sledování příjmů z místních daní a poplatků

DANĚ A POPLATKY Z VYBRANÝCH ČINNOSTÍ A SLUŽEB v roce 2005 v Kč	Plán	Skutečnost 1. čtvrtletí	%	Skutečnost 2. Čtvrtletí	%	Skutečnost 3 čtvrtletí	%	Skutečnost 4.čtvrtletí	%
Poplatek ze psů	7 000	4 856	69,4						
Poplatek za užívání veřej. prostranství	10 000	2 526	25,3						
Poplatek za provozovaný výherní přístroj	20 000	5 000	25						
Odvoz výtěžku z provozování loterií	9 000	2 250	25						
Správní poplatky	20 000	5 000	25						

9.3.3 Zpráva controllera věnovaná provozu obecního vodovodu určená pro starostu, finanční výbor a zastupitelstvo obce

Dalším příjmem obecního rozpočtu, který spadá do skupiny významnějších příjmů jsou platby občanů za odebranou vodu z obecního vodovodu. Tento příjem má však také ekvivalent na straně výdajů, které obec musí platit v souvislosti s provozováním obecního vodovodu. Pro větší názornost proto usuzuji, že by bylo vhodné, aby v rámci tohoto ukazatele bylo bezprostředně možné sledovat, jak stranu příjmů, tak také výdajů. Jako nejvhodnější mi připadá půlroční sledování tohoto ukazatele. Ve své podstatě by mohlo být provozování obecního vodovodu ziskovou činností, musel by však být změněn dosavadní systém plateb občanů pouze za množství odebrané vody, na stanovení určité měsíční nebo pololetní paušální částky, jejíž součástí by bylo vodné a stočné. Jsem však přesvědčen, že tato možnost není příliš aktuální, protože pokud by se občanům výrazně zvýšily náklady na pitnou vodu a v situaci, kdy více než 90 % obyvatel má vlastní studnu, občané by přestali využívat obecní vodovod. Proto navrhuji, aby byla stanovena cena měsíční paušální částky za přípojku k obecnímu vodovodu ve výši 50 Kč. V ceně této paušální částky by pak byla zahrnuta bezplatná spotřeba 2,5 m³ vody. Za každý další spotřebovaný m³ vody by pak občané zaplatili 20 Kč. Pro příležitostné odběry vody jiným občanům než naší obce bych stanovil částku za m³ ve výši 30 Kč. Jsem toho názoru, že je v současné době třeba postupně ne však razantně zdražovat občanům vodu a to na úroveň, která by alespoň pokryla provozní náklady obce vynakládané na provoz. Jednou z možných cest je přidat k paušální částce za vodné také částku stočného.

Tab. 32. Controllingová tabulka příjmů a výdajů z provozu obecního vodovodu

	Příjmy Kč					Výdaje v Kč				
	Plánované	Skutečné 1. Pololetí	%	Skutečné 2. Pololetí	%	Plánované	Skutečné 1. Pololetí	%	Skutečné 2. Pololetí	%
Pitná voda	80 000					287 000				

Pokud by zastupitelstvo obce přistoupilo na mnou navrhované řešení provozu obecního vodovodu, bylo by nutné přepracovat stávající pololetní tabulku na tabulku umožňující měsíční sledování příjmů a výdajů na provoz obecního vodovodu.

9.3.4 Zpráva controllera věnovaná odpadovému hospodaření obce určená pro starostu, finanční výbor a zastupitelstvo obce

Obdobný charakter jako položka pitné vody má také sběr s svoz komunálního odpadu. Tedy má jak svou stranu příjmů, tak také výdajů. Na straně příjmů se jedná o jednorázový příjem obce z poplatku každého občana za sběr, svoz a likvidaci komunálního odpadu v současné době ve výši 300 Kč. Občanům, kteří používají ekologické vytápění je pak tato částka snížena na 250 Kč. Výdajovou stranu, pak představuje částka, kterou musí každoročně vynakládat obec firmě, která se zabývá již zmiňovaným svozem a likvidací. V současnosti je systém plateb firmě provozující sběr a svoz komunálního odpadu takový, že obec od firmy, která zajišťuje sběr a svoz komunálního odpadu nakupuje za cenu 17 Kč za kus různobarevné plastové pytle, které umožňují třídění odpadu. Obec tyto pytle pak zdarma dává občanům k dispozici podle jejich požadavků. Firma pak podle počtu sesbíraných plných pytlů s tříděným odpadem fakturuje měsíčně částku za odpady. Proto navrhuji sledovat výdaje na sběr a svoz měsíčně zatímco příjmy pololetně, dále pak navrhuji aby byla vytvořena evidence, ze které by bylo patrné zda počet pytlů vydaných zdarma občanům během roku, odpovídá počtu pytlů sesbíraných firmou při svozu odpadů.

Tab. 33. Controllingová tabulka výdajů na sběr a svoz komunálního odpadu

VÝDAJE NA SBĚR A SVOZ KOMUNÁLNÍHO ODPADU v Kč										
Plán	Skutečnost - 1. Čtvrtletí 2005					Skutečnost - 2. Čtvrtletí 2005				
	leden	únor	březen	Celkem	%	duben	květen	červen	Celkem	%
175 000	13 969	13 921	14 697	42 587	24,3					
Plán	Skutečnost - 3. Čtvrtletí 2005					Skutečnost - 4. Čtvrtletí 2005				
	červenec	srpen	září	Celkem	%	říjen	listopad	prosinec	Celkem	%
175 000										

Tab. 34. Controllingová tabulka příjmů ze sběru a svozu komunálního odpadu

PŘÍJMY Z POPLATKŮ ZA SVOZ KOMUNÁLNÍHO ODPADU v Kč										
Plán	Skutečnost 1. Pololetí				%	Skutečnost 2. Pololetí				%

9.3.5 Zpráva controllera věnovaná činnosti místní správy obce určená pro starostu, finanční výbor a zastupitelstvo obce

Podobně jako na příjmové straně dominují v rámci obecního rozpočtu daňové příjmy, tak na straně výdajové jsou výdaje na činnost místní správy. Proto tuto kategorii jakožto

nejvýznamnější položky výdajů hospodaření obce navrhuji sledovat měsíčně. Názorně dokumentuje tento ukazatel příloha P XII. Jako nerealistický však považuji stanovený rozpočtový plán výdajů na spotřebu plynu ve výši 65 000 Kč. Myslím si, že bude muset dojít k rozpočtovému opatření, které bude muset upravit skutečnou částku vynaloženou na otop plynem budovy obecního úřadu.

Ostatní položky jak příjmové, tak také výdajové strany rozpočtu obce jsou buďto nevýznamné nebo jsou stanoveny zákonem jako například odměny vyplácené zastupitelům obce, jejichž výši nemá obec ve své pravomoci možností podstatným způsobem redukovat.

9.3.6 Zpráva controllera věnovaná hospodářské činnosti obce určená pro starostu, účetní obecního úřadu, finanční výbor a zastupitelstvo obce

Do kategorie hospodářské činnosti obce Pozdřechov jsou zahrnuty mimo jiné především dvě oblasti, jedná se lesní hospodaření obce a poskytování ubytovacích služeb, které jsou v konečném důsledku v rámci rozpočtového hospodaření součástí položky financování.

9.3.7.1 Lesní hospodářství

Lesní hospodářství v malém měřítku je v posledních letech spíše ztrátovou činností. Hlavní příčinou je velmi nízká cena dřeva z období posledních několika let. Svůj vliv na cenu této suroviny má velké množství polomů, nejen u nás, ale také v sousedním Slovensku. Především oblast Vysokých Tater je zdrojem velkého množství levného dřeva. Ani do budoucna se nedá předpokládat to, že by se cena této přírodní suroviny měla zvyšovat. Obec jako každý jiný subjekt hospodařící s lesy je ze zákona povinna les udržovat a starat se o něj v mezích, které upravuje zákon č.289/1995 Sb, o lesích a o změně a doplnění některých zákonů (lesní zákon). Navrhuji proto následující tabulku pro pololetní hodnocení příjmů a výdajů plynoucích z hospodaření s lesy.

Tab. 35. Controllingová tabulka příjmů z hospodářské činnosti – Lesy

Lesní hospodářství	1. pololetí roku 2005	2. pololetí roku 2005
Celkové příjmy v Kč		
Služby		
Těžba		
Dotace		

Tab. 36. Controllingová tabulka výdajů z hospodářské činnosti – Lesy

Lesní hospodářství	1. pololetí roku 2005	2. pololetí roku 2005
Celkové výdaje v Kč		
Pohonné hmoty, náhrad. díly		
Materiál		
Stromky		
Přibližování		
Křovinořez		
Mzdy		

9.3.7.2 Ubytování

Poskytování ubytování je jednou z mála ziskových činností obecního hospodaření. Ubytovna se nachází v posledním patru budovy obecního úřadu. Stavba budovy obecního úřadu byla dokončena v roce 1983. Podobně jako většina staveb té doby byla projektována s rovnou střechou, která je dnes již na konci své životnosti, což se každoročně projevuje protečením stropů v pokojích ubytovny na jaře po odtávání sněhu ze střechy. Také z tohoto důvodu jsem zařadil rekonstrukci ubytovny do dlouhodobého strategického plánu.

Navrhuji proto následující controllingovou tabulku pro sledování jednotlivých měsíčních příjmů a výdajů, která by v budoucnu měla odhalit rozdíl v nákladech na ubytování v zimních a letních měsících a která by se do budoucna stala podkladem pro výpočet nákladů na jedno lůžko nebo pro zjištění nákladů na 1 m² ubytovny jak v zimním, tak také v letní období. Rovněž by tyto ukazatele měly přispět k nalezení minimálního počtu noclehů, při kterých se ještě vyplácí provoz ubytovny. Tyto ukazatele by pak měly umožnit přesnější stanovení ceny a větší kontrolu a přehled ve výdajích vynaložených na provoz ubytovny.

Tab. 37. Controllingová tabulka - Ubytovna v 1. pololetí roku 2005

Měsíční náklady na ubytovnu v Kč	1. Pololetí roku 2005					
	Leden	Únor	Březen	Duben	Květen	Červen
Elektřina	848	888	1 172			
Plyn	7 216	6 864	7 976			
Voda	204	374	585			
Mzda uklízečky (poměrná část)	3 500	3 500	3 500			
Opravy a udržování	500	480	1 250			
Celkem	12268	12106	14 483			
Příjem z ubytování v Kč	Leden	Únor	Březen	Duben	Květen	Červen
Celkem	15 555	13 940	22 525			
Počet noclehů	183	164	265			

Tab. 38. Controllingová tabulka - Ubytovna v 2. pololetí roku 2005

Měsíční náklady na ubytovnu v Kč	2. Pololetí roku 2005					
	Červenec	Srpen	Září	Říjen	Listopad	Prosinec
Elektřina						
Plyn						
Voda						
Mzda uklízečky (poměrná část)						
Opravy a udržování						
Celkem						
Příjem z ubytování v Kč	Červenec	Srpen	Září	Říjen	Listopad	Prosinec
Celkem						
Počet noclehů						

ZÁVĚR

Diplomové práce prezentovaná na předešlých stranách se snaží o to jakým způsobem je možné implementovat controllingové nástroje do veřejné správy, konkrétně na řízení rozpočtů obcí. Obec však na rozdíl od podnikatelských subjektu vykazuje určitá specifika. Především má vůči občanům určité povinnosti, tedy například musí pro své občany zajišťovat řadu služeb, které jsou v řadě případů i ztrátové.

Teoretická část je věnována nejdůležitějším pojmům z oblasti controllingu a územní samosprávy. V části věnované controllingu se jedná především o vysvětlení principů, na nichž controllingové řízení stojí. Další část je pak věnována fungování územní samosprávy České republiky, především obcím, jejím principům fungování a také obecním rozpočtům.

Analytická část popisuje hospodářskou situaci obce Pozdřechov a upozorňuje na současné problémy v hospodaření obce.

Projektová část je věnována návrhům na řešení stávajících problémů ve financování obce. Konkrétně pak tvorbě střednědobého, dlouhodobého finančního plánu a zprávě controllera. Zpráva controllera je navržena tak, aby jednoduchým a srozumitelným způsobem poskytla lidem pro které je určena, účinný nástroj pro efektivnější kontrolu a řízení hospodaření s finančními prostředky obce. Stěžejní částí zprávy controllera bylo vytvoření ukazatelů, které mají demonstrovat to jakým způsobem obec hospodaří, tedy jak se jí daří realizovat svůj naplánovaný rozpočet v porovnání se skutečností. Krátkodobé sledování mnou navržených ukazatelů má za cíl efektivně řídit hospodaření s finančními prostředky obce a zajistit to, aby obec měla v každém měsíci rozpočtového období dostatečné množství likvidních prostředků a naopak, aby dočasně volné prostředky mohla výhodně zhodnocovat. Především bych chtěl zdůraznit význam střednědobého plánování ve vazbě na běžné rozpočtové období. Střednědobý plán je potřeba každoročně aktualizovat podle dosažených výsledků běžného rozpočtového období. Tento jednoduše, přehledně a srozumitelně zpracovaný střednědobý finanční plán spolu se schvalovaným rozpočtem obce by měl přispět k vyšší transparentnosti hospodaření s veřejnými prostředky nejen vůči občanům, ale také ostatním státním institucím, protože tím obec dává jasný signál jakým směrem se chce v budoucích letech ubírat.

Obci Pozdřechov a všem členům obecního zastupitelstva bych chtěl ještě jednou poděkovat a popřát jim hodně zdaru v jejich nelehké a velmi záslužné práci, kterou často většina z nich vykonává na úkor svého volného času. Práce zastupitelů je velmi složitá a často podrobná

ostré kritice ostatních spoluobčanů. Proto pevně věřím, že se jim vždy podaří nalézt ta správná řešení, které povedou k větší spokojenosti všech občanů obce, a že jim k tomu napomohou i všechny mé návrhy a doporučení, které jsou součástí této práce.

SUMMARY

The main task of this diploma thesis is the controlling implementation into the economy of the municipality. Controlling is one of the basic financial implement reaching the targets. Even that controlling does not solve problems in the company, it seeks to find all of them. Controlling is the system of planning and checking for the management support.

After preface, there is the general base including the theoretical background for which the information were taken from the professional literature concentrating on the topic. Following part of the thesis aims at the Pozdřechov introduction containing foundation and history.

The practical part is concerned on the municipality budgets and whole economy analysis. Following part is trying to find the solution of present financial problems in municipality economy. Short as well as long financial plan and controlling instruments are created. As following, there is summary and proposal of steps that municipality shall put in action.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] ESCHENBACH, R. *Controlling*. Praha: ASPI publishing, s. r. o., 2000. ISBN 80-85963-86-8
- [2] FREIBERG, F. *Finanční controlling – koncepce finanční stability firmy*. Management Press, 1996. ISBN 80-85943-03-4
- [3] HAMERNÍKOVÁ, B. *Financování ve veřejném a neziskovém nestátním sektoru*. Praha: EUROLEX BOHEMIA, 2000. ISBN 80-902752-03-0
- [4] HOFMEISTER, R., STIEGLER, H. *Controlling*. Praha: BABTEXT, 1991. ISBN 80-900178-0-2
- [5] HORVÁTH & PARTNERS *Nová koncepce controllingu, Cesta k účinnému controllingu*. Praha: Profess Consulting s. r. o., 2004. ISBN 80-7259-002-2
- [6] INTERNATIONAL GROUP OF CONTROLLING *Slovník controllingu*. Praha: Management Press, 2003. ISBN 80-7261-085-6
- [7] KINŠT, J. *Rozpočtová skladba po novele v roce 2003 a praktické příklady*. Praha: Pragoeduca, 2002. ISBN 80-7310-006-1
- [8] KONEČNÝ, M., REŽŇÁKOVÁ, M. *Controlling*. Brno: 1997. ISBN 80-214-1535-5
- [9] MANN, R., MAYER, E. *Controlling – metoda úspěšného podnikání*. Praha: Průmysl a obchod, Profit a. s., 1992. ISBN 80-85603-20-9
- [10] MARKOVÁ, H. *Finance obcí, měst a krajů*. Praha: ORAC, s. r. o., 2000. ISBN 80-85963-86-8
- [11] VOLLMUTH, H. J. *Controlling, Nový nástroj řízení*. Praha: Profess Consulting s. r. o. ISBN 80-86199-23-1
- [12] VOLLMUTH, H. J. *Nástroje controllingu od A do Z*. Praha: Profess Consulting s. r. o., 1991. ISBN 80-7259-029-4
- [13] VYSUŠIL, J. *Zdroje dat a jejich zpracování pro controlling*. Praha: Profess Consulting s. r. o. ISBN 80-7259-008-1
- [14] Ústavní zákon č.1/1993 Sb. - Ústava české republiky, včetně Listiny základních práv a svobod (č. 2/1993 Sb.)
- [15] Zákon č. 128/2000 Sb. – o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů (Poslední novela zákonem č. 313/2002 Sb.)

- [16] Zákon č. 129/2000 Sb. – o krajích (krajské zřízení)
- [17] Zákon č. 250/2000 Sb. – o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů
- [18] Zákon č. 243/2000 Sb. – o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům (zákon o rozpočtovém určení daní)
- [19] Zákon č. 565/1990 Sb. – o místních poplatcích
- [20] Zákon č. 320/2001 Sb. – o finanční kontrole ve veřejné správě
- [21] Zákon č. 312/2002 Sb. – o úřednících územních samosprávných celků
- [22] Zákon č. 172/1991 Sb. – o přechodu některých věcí z majetku ČR do majetku obcí
- [23] Zákon č. 219/2000 Sb. – o majetku ČR a jejím vystupování v právních vztazích
- [24] Zákon č. 290/2002 Sb. – o převodu některých dalších věcí, práv a závazků ČR na kraje a obce
- [25] Zákon č. 337/1992 Sb. – o správě daní a poplatků
- [26] Zákon č. 289/1995 Sb. – o lesích a o změně a o doplnění některých zákonů (lesní zákon)
- [27] Nařízení vlády č. 358/2000 Sb. – o odměnách za výkon funkce členům zastupitelstev, ve znění pozdějších předpisů
- [28] Nařízení vlády č. 364/1999 Sb. – kterým se upravuje součinnost orgánů státní správy s obcemi při zajišťování povinností obcí podle zákona č. 106/1999 Sb. – o svobodném přístupu k informacím
- [29] Vyhláška Ministerstva financí č. 323/2002 Sb. – o rozpočtové skladbě

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. 1. Rozdělení úloh a zodpovědnosti mezi controllera a manažera [1]	11
Obr. 2. Organizační struktura obce Pozdřechov	39

SEZNAM TABULEK

Tab. 1. Přijaté dotace v roce 2001	42
Tab. 2. Daňové příjmy roku 2001	42
Tab. 3. Majetkové daně v roce 2001	42
Tab. 4. Daně a poplatky z vybraných činností a služeb v roce 2001	43
Tab. 5. Běžné rozpočtové příjmy v roce 2001	43
Tab. 6. Příjmy z výkonu veřejné správy za rok 2001	44
Tab. 7. Výdaje na činnost veřejné správy v roce 2001	45
Tab. 8. Přijaté dotace za rok 2002	48
Tab. 9. Srovnání daňových příjmů v letech 2001-2002	48
Tab. 10. Majetkové daně v roce 2001 a 2002	49
Tab. 11. Příjem z daní a poplatků v letech 2001 a 2002	49
Tab. 12. Běžné příjmy obecního rozpočtu v roce 2002	50
Tab. 13. Rozpočtové příjmy z činnosti veřejné správy	51
Tab. 14. Ostatní rozpočtové výdaje v letech 2001-2002	52
Tab. 15. Dotace v rozpočtu pro rok 2003	54
Tab. 16. Daňové rozpočtové příjmy v roce 2003	55
Tab. 17. Srovnání daně z nemovitostí v letech 2002-2003	55
Tab. 18. Příjmy z činnosti veřejné správy v roce 2003	56
Tab. 19. Ostatní rozpočtové výdaje v roce 2003	57
Tab. 20. Daňové rozpočtové příjmy v roce 2004	60
Tab. 21. Příjem z daní a poplatků v roce 2004	60
Tab. 22. Přijaté dotace v roce 2004	61
Tab. 23. Běžné rozpočtové příjmy v roce 2004	62
Tab. 24. Příjmy z činnosti veřejné správy a ostatní příjmy v roce 2004	62
Tab. 25. Ostatní rozpočtové výdaje v roce 2004	64
Tab. 26. Celkové závazky obce Pozdřechov	66
Tab. 27. Ukazatel dluhové služby obce za rok 2004	67
Tab. 28. Splátkový kalendář úvěru od KB	69
Tab. 29. Splátkový kalendář minimálních měsíčních splátek půjčky I od firmy IMOS	70
Tab. 30. Controllingová tabulka pro sledování daňových příjmů	75
Tab. 31. Controllingová tabulka pro sledování příjmů z místních daní a poplatků	75

Tab. 32. Controllingová tabulka příjmů a výdajů z provozu obecního vodovodu	76
Tab. 33. Controllingová tabulka výdajů na sběr a svoz komunálního odpadu.....	77
Tab. 34. Controllingová tabulka příjmů ze sběru a svozu komunálního odpadu	77
Tab. 35. Controllingová tabulka příjmů z hospodářské činnosti – Lesy.....	78
Tab. 36. Controllingová tabulka výdajů z hospodářské činnosti – Lesy	79
Tab. 37. Controllingová tabulka - Ubytovna v 1. pololetí roku 2005	79
Tab. 38. Controllingová tabulka - Ubytovna v 2. pololetí roku 2005	80

SEZNAM PŘÍLOH

- P I Rozpočet obce v současnosti
- P II Rozpočtové určení daní v ČR po roce 2001
- P III Rozpočet obce Pozděchov v letech 2001-2005
- P IV Běžné výdaje obecního rozpočtu 2001
- P V Rozvaha obce Pozděchov v roce 2001
- P VI Běžné rozpočtové výdaje v roce 2002
- P VII Výdaje na činnost veřejné správy v roce 2002
- P VIII Rozvaha obce Pozděchov v roce 2002
- P IX Běžné rozpočtové výdaje v roce 2003
- P X Výdaje na činnost veřejné správy v roce 2003
- P XI Rozvaha obce Pozděchov v roce 2003
- P XII Běžné rozpočtové výdaje v roce 2004
- P XIII Výdaje na činnost veřejné správy v roce 2004
- P XIV Rozvaha obce Pozděchov v roce 2004
- P XV Věková struktura obyvatelstva obce Pozděchov
- P XVI Daňové příjmy v 1.čtvrtletí roku 2005
- P XVII Výdaje místní správy v měsíčním členění